

**การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง : กรณีศึกษา
หมู่บ้านดงเค็ง ตำบลหนองน้ำใส อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา**

นางสาว อินทิรา พิมพ์อุบล

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

ปีการศึกษา 2545

บทคัดย่อ

อินทิรา พิมพ์อุบล : การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ; กรณีศึกษา
หมู่บ้านคงเค็ง ตำบลหนองน้ำใส อำเภอเสีคว จังหวัดนครราชสีมา
อาจารย์ที่ปรึกษา : อาจารย์ ดร.จิรวัดน์ ยงสวัสดิกุล
พัฒนากรอำเภอเสีคว นายวีระพล ปีกคำไทย

โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นโครงการที่จัดสรรเงินอุดหนุนกองทุนละ 1 ล้านบาทแก่หมู่บ้าน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนภายในหมู่บ้านในการประกอบอาชีพ เพื่อการสร้างงาน สร้างรายได้ และเพื่อเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับรากหญ้า โดยการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและให้ชุมชนเป็นผู้บริหารจัดการด้วยตนเอง เพื่อสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมในหมู่บ้านให้สามารถพึ่งพาตัวเองได้อย่างยั่งยืน

ในการประเมินผลการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านคงเค็งมีแนวทางในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านให้คนในหมู่บ้านมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น จากการมีรายได้เพิ่มขึ้นซึ่งเป็นประโยชน์จากการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน มีการเก็บรวบรวมข้อมูล จากการสัมภาษณ์และการเก็บข้อมูลตามแบบบร. 1- บร.12 จากจำนวน 46 คราวเรือนโดยใช้อัตราส่วนร้อยละ 10 ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมดจะใช้สถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิตและการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ โดยใช้แนวคิดทฤษฎีที่เรียกว่า "CIPP MODEL" ในการวิเคราะห์

จากการประเมินพบว่า กองทุนหมู่บ้าน บ้านคงเค็ง หมู่ที่ 14 ซึ่งได้ก่อตั้งขึ้นเมื่อ เดือนกรกฎาคม 2544 และได้รับการจัดสรรเงินทุนเข้ากองทุน โดยมีจำนวนคณะกรรมการทั้งหมด 15 คน และมีจำนวนสมาชิกกองทุนหมู่บ้านรวมทั้งสิ้น 52 ราย โดยมีการจัดสรรเงินกู้ให้สมาชิกไปแล้วจำนวน 34 ราย เป็นเงินทั้งสิ้น 568,000 บาท ผู้กู้ส่วนใหญ่จะนำเงินที่ได้รับจากการจัดสรรไปใช้ในการประกอบอาชีพ ซึ่งสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มปลูกพืช กลุ่มเลี้ยงสัตว์ กลุ่มค้าขาย ซึ่งสามารถนำเงินมาชำระคืนกองทุนได้ตรงตามเวลาทั้งต้นพร้อมดอกเบี้ย ซึ่งคาดว่าสมาชิกผู้กู้ทุกรายมีสภาพคล่องจากการมีเงินทุนหมุนเวียน และสามารถทำให้เศรษฐกิจในหมู่บ้านดีขึ้น ทำให้หมู่บ้านสามารถพึ่งพาตนเองได้ต่อไปในอนาคต

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ
ปีการศึกษา 2544

ลายมือชื่อนักศึกษา.....
ลายมืออาจารย์ที่ปรึกษา.....

หน้าอนุมัติ

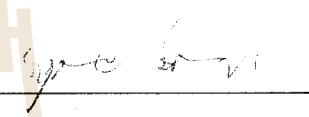
อาจารย์ที่ปรึกษา และกรรมการสอบ ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตสาขาการจัดการและการประเมินโครงการของสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ได้

อาจารย์ที่ปรึกษา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิรวัดน์ ชงสวัสดิกุล)

กรรมการสอบ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเวทย์ นิงสานนท์)

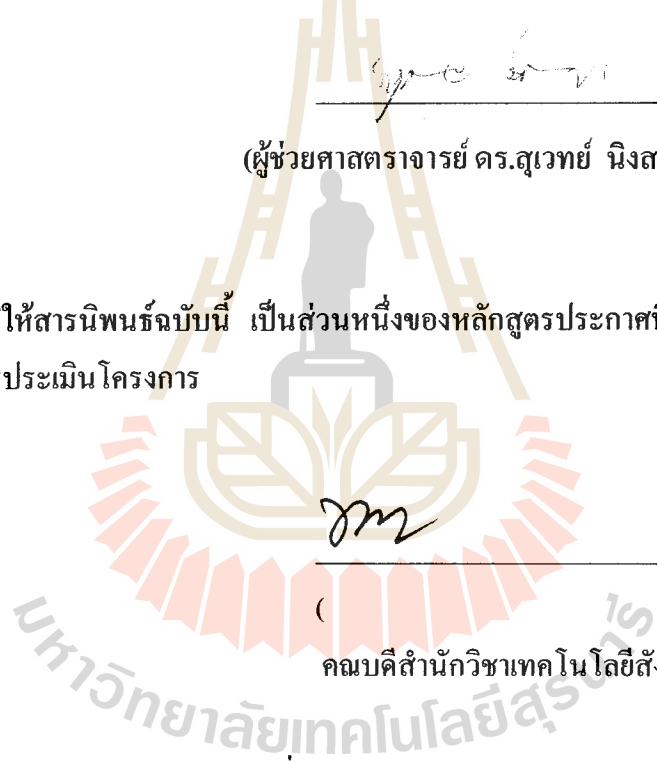
อนุมัติให้สารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการและการประเมิน โครงการ

()

คณบดีสำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์นี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี, ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ บุคคล และกลุ่มบุคคลต่างๆ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ช่วยเหลือ อย่างดียิ่ง ทั้งในด้านวิชาการ และด้านการดำเนินงานวิจัย อาทิ เช่น

- รองศาสตราจารย์ ดร.กนกอร อินทราพิเชฐ
- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิรวัดน์ ยงสวัสดิกุล
- อาจารย์ ดร.มาโนชญ์ สุริวัฒนานนท์
- ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนันทา ทองทา
- นายวีระพล ปีกคำไทย พัฒนาการ อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา
- นายอำเภอ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้นำชุมชน ประธานกองทุนหมู่บ้าน ที่ให้ข้อมูล, และอำนวยความสะดวก และ ขอขอบคุณพี่น้องในหมู่บ้าน ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ต่างๆ

ท้ายนี้ขอกราบขอบพระคุณบิดามารดา ที่ให้การเลี้ยงดูอบรม และส่งเสริมการศึกษาเป็นอย่างดี ตลอดจนมา จนทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในชีวิต

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
หน้าอนุมัติ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	จ
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญแผนภาพ	ช
บทที่ 1 บทนำ	
1. หลักการและเหตุผล	1
2. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	2
3. กรอบความคิดทฤษฎี	3
4. วิธีดำเนินการ	6
5. ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ	6
บทที่ 2 เอกสารที่เกี่ยวข้อง	
1. นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ และระเบียบกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ	7
2. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544	9
3. แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือก คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง	12
4. แบบคำขอขึ้นทะเบียนและประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง	13
5. ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	14
6. การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	17
7. หลักการประเมิน โครงการแบบชีพฟ์โมเดล	20
8. การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	21

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการประเมินและเครื่องมือ	
1. รูปแบบการประเมินและเครื่องมือ	22
2. วิธีการเก็บข้อมูล. ตัวชี้วัด และแหล่งข้อมูล	25
3. ตัวชี้วัดบริบทและตัวแปรที่ศึกษา	38
4. ตัวชี้วัดการประเมิน โครงการ โดยภาพรวม	39
บทที่ 4 ผลการติดตามการประเมินโครงการ	
1. ผลการประเมินบริบทชุมชน	45
2. ผลการประเมินโครงการ โดยภาพรวม	59
3. สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	63
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	
1. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ	68
2. วิธีการดำเนินการ	68
3. ผลการดำเนินงาน	68
4. สรุป อภิปรายผล	70
5. ข้อเสนอแนะ	72

บรรณานุกรม

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
	1. ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลการ ประเมินบริบท	26
	2. การประเมินปัจจัย	29
	3. ตัวชี้วัดข้อมูลที่ต้องการ	31
	4. การประเมินผล	35

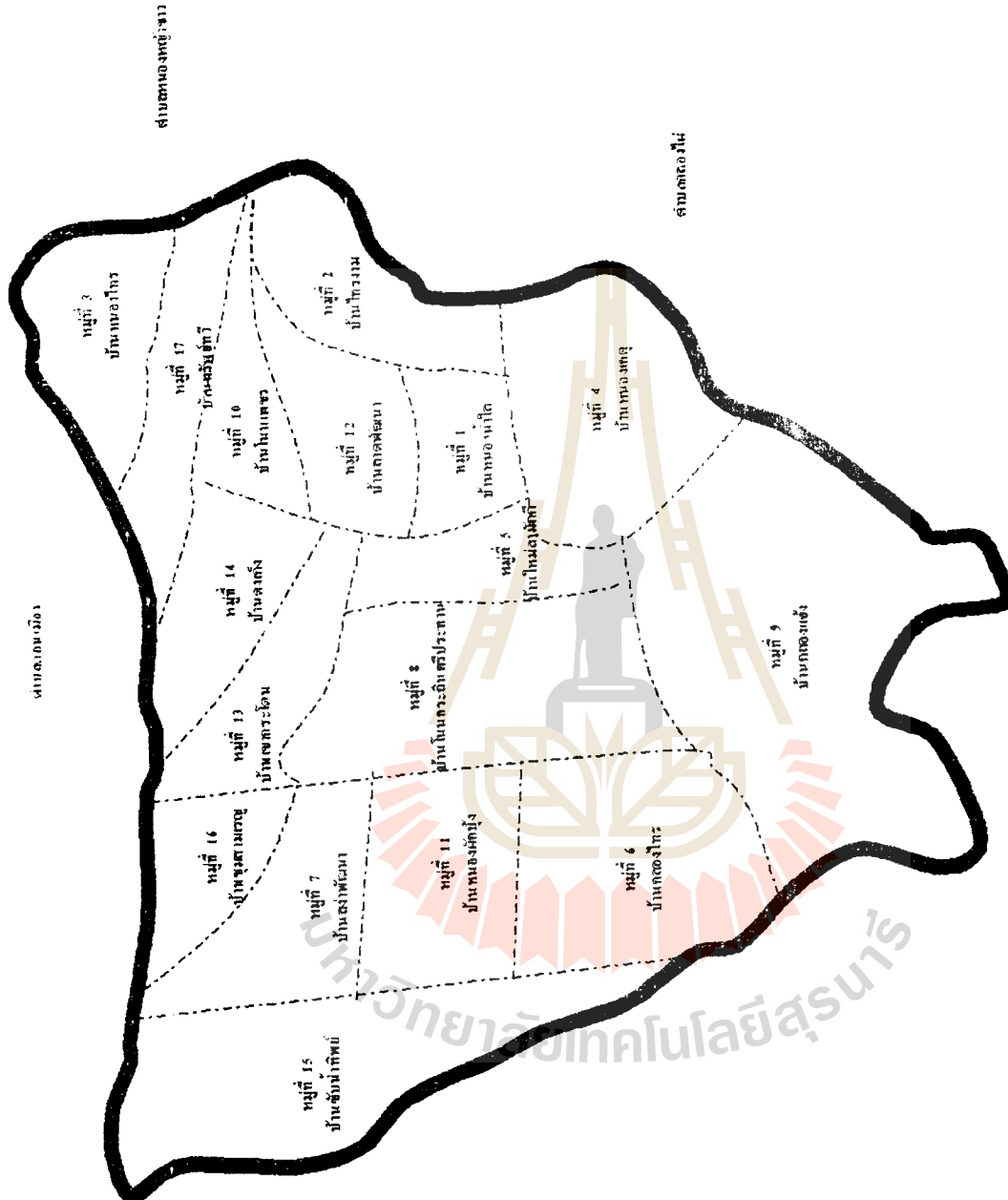

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
1. แสดงระบบการทำงานของโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง	4
2. แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินกับการตัดสินใจ	20

แผนผังบริเวณของอาคาร สำนักวิชา เทคโนโลยีสารสนเทศ

คำอธิบาย
สัญลักษณ์

เส้นแบ่งเขตส่วน
เส้นแบ่งเขตห้องเรียน

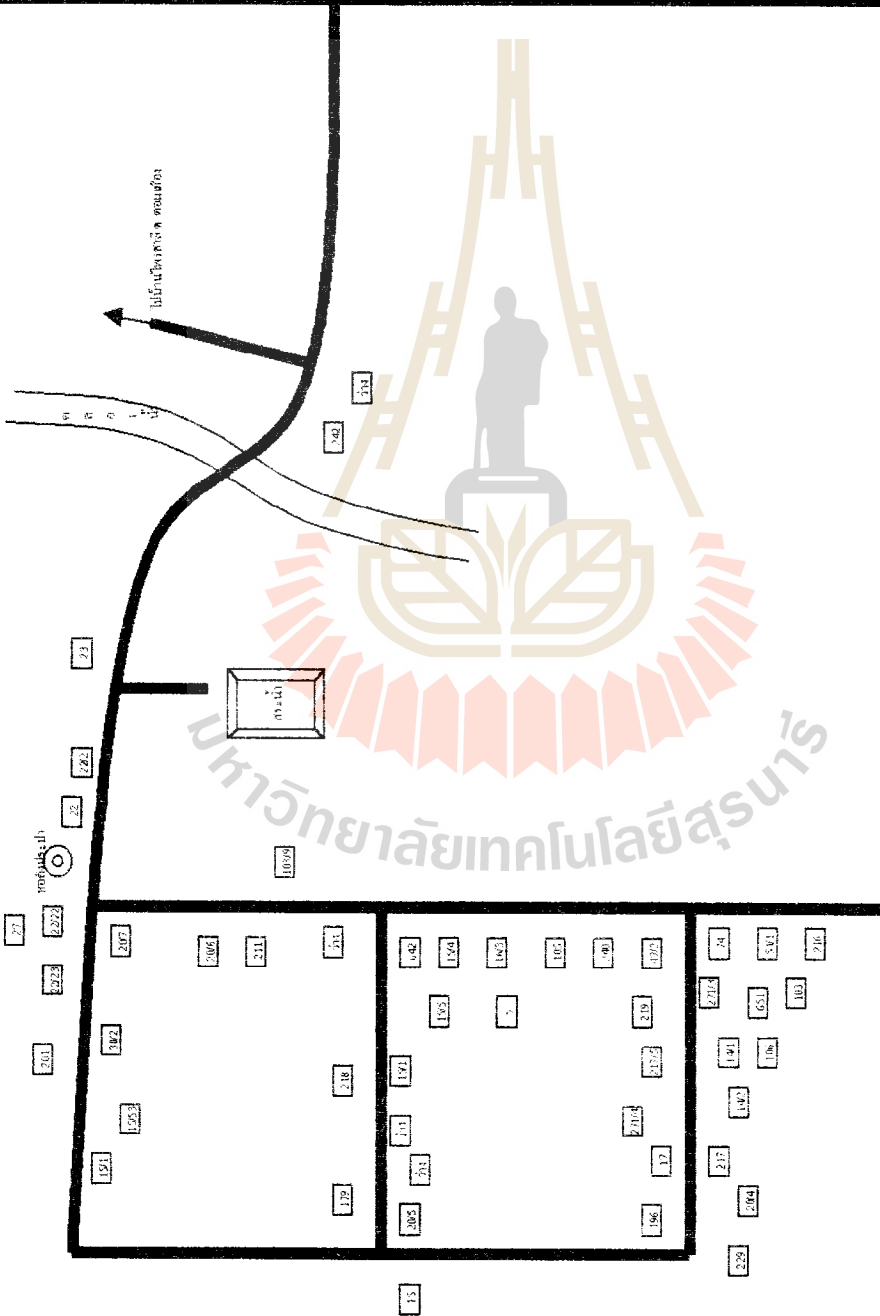
แผนที่

ชั้นเรียน

มหาวิทยาลัยสุรนารี

มหาวิทยาลัยสุรนารี

บทที่ 1

บทนำ

1. หลักการและเหตุผล

ด้วยนโยบายของรัฐบาล โดยนายกรัฐมนตรี พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร ที่แถลงต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2544 สรุปสาระสำคัญประการหนึ่งได้ว่า “โครงการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองเป็นโครงการหลักและเร่งด่วนตามนโยบายของรัฐบาลที่จะใช้เป็นมาตรการหนึ่งในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจและสังคมอย่างเป็นรูปธรรมได้ผลชัดเจนและรวดเร็ว โดยจะช่วยลดความยากจนและนำไปสู่การสร้างและกระจายโอกาสแก่ชีวิตของประชาชน สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งคือ ประชาชนมีโอกาสใช้ภูมิปัญญาและศักยภาพสำหรับก้าวเข้าสู่เศรษฐกิจใหม่ ซึ่งเป็นเศรษฐกิจที่ใช้ความรู้เป็นฐานของการหารายได้ อีกด้วย” การจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองโดยมีปรัชญาในการสร้างจิตสำนึกความเป็นชุมชนและท้องถิ่น โดยชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคตและจัดการหมู่บ้านและชุมชน เชื่อมโยงการเรียนรู้ระหว่างชุมชน ราชการ เอกชนและประชาสังคม และเป็นการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นเพื่อการพัฒนาประชาธิปไตยพื้นฐานและให้เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับกองทุนเพื่อการพัฒนาอาชีพ สร้างรายได้ ลดรายจ่ายและบรรเทาฉุกเฉิน และความจำเป็นเร่งด่วนอื่นทั้งเพื่อให้ท้องถิ่นมีความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการการเงินกองทุนของตนเอง เพื่อสร้างศักยภาพในการเสริมสร้าง ความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองสู่การพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืนอีกทั้งเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจฐานรากของประเทศรวมทั้งเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต

จากความพร้อมของหมู่บ้านและชุมชนเมืองที่ได้จัดตั้งกองทุนแล้วเสร็จ และได้รับการอนุมัติให้ตั้งกองทุนรับการจัดสรร โอนเงินเข้ากองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแล้วหรือชุมชนที่ยังไม่ได้รับการอนุมัติก็ตาม การพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ และพัฒนากองทุนไปสู่ความเข้มแข็งด้านสังคมและเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน เป็นภารกิจที่ต้องมีการดำเนินการ สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ จึงเห็นสมควรให้มีการสนับสนุนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยให้ทุนการศึกษาแก่บัณฑิตเพื่อการศึกษาหลักสูตร การบริหารจัดการโครงการ ซึ่งเป็นหลักสูตรที่กำหนด การศึกษาเกี่ยวกับการปฏิบัติจริงในพื้นที่หมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยกำหนดให้นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นกิจกรรมหลักของการศึกษา ซึ่งจะช่วยในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

บ้านและชุมชนเมือง รวมทั้งก่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้ แก่ผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ซึ่งเป็นการกระตุ้นเศรษฐกิจระดับล่างอีกทางหนึ่งและส่งเสริมให้บัณฑิตที่ต้องการพัฒนาบ้านเกิดมี โอกาสกระทำได้อีกทั้งบัณฑิตได้มีการยกระดับการศึกษาควบคู่กับการปฏิบัติงานในพื้นที่ สมควร ให้สถาบันการศึกษาทั้งในส่วนของกระทรวงศึกษาธิการ และทบวงมหาวิทยาลัย จัดทำหลักสูตร โดยเนื้อหาหลักสูตรจะมุ่งเน้นเกี่ยวกับการบริหารจัดการ การเงิน การบัญชี การจัดทำโครงการ การ วิเคราะห์โครงการ การวิจัยและการประเมินผลโครงการ การออกแบบผลิตภัณฑ์และการตลาด รวมทั้ง การเรียนรู้ชุมชน การประเมินผลและการพัฒนาชุมชน ที่ใช้การวิจัยเป็นเครื่องมือ และผู้จบหลักสูตรจะได้รับ "ประกาศนียบัตรบัณฑิต" ซึ่งเป็นการประเมินบัณฑิตดังกล่าวอีกทางหนึ่ง

2. วัตถุประสงค์การประเมินโครงการ

2.1 เพื่อทราบกระบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติบรรลุเป้าหมายมากเพียงใด ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

2.1.1 ท้องถิ่นชุมชนมีกองทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ หรือ สวัสดิภาพของสมาชิก

2.1.2 ท้องถิ่นมีความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน

2.1.3 ท้องถิ่นชุมชน มีกระบวนการพึ่งพาตนเอง โดยการเรียนรู้ และคิดริเริ่มเพื่อแก้ปัญหาของตนเอง มีการสร้างศักยภาพของตนเอง และมีการสร้างเศรษฐกิจแบบพอเพียง

2.1.4 เศรษฐกิจระดับฐานรากของประเทศได้รับการกระตุ้น และมีภูมิคุ้มกัน กับทั้ง สังคมก็มีภูมิคุ้มกัน

2.1.5 ประชาชนในท้องถิ่นมีศักยภาพและมีความเข้มแข็งด้านเศรษฐกิจและสังคม

2.2 เพื่อทราบว่าปัจจัยด้านบวกและปัจจัยด้านลบ ที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมายดังกล่าวมีอะไรบ้าง

2.3 เพื่อให้กระบวนการทำสารนิพนธ์ เป็นกระบวนการสร้างเครือข่ายองค์กรเพื่อการเรียนรู้ มีความเชื่อมโยงระหว่างกัน ภายในชุมชนท้องถิ่น ระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล และระดับบุคคล

2.4 เพื่อให้ได้ตัวชี้วัดความเข้มแข็งในทัศนะของประชาชน พื้นที่เป้าหมายและเพื่อทราบข้อมูลระดับความเข้มแข็งของบุคคล ตามตัวชี้วัดที่ทางกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกำหนด

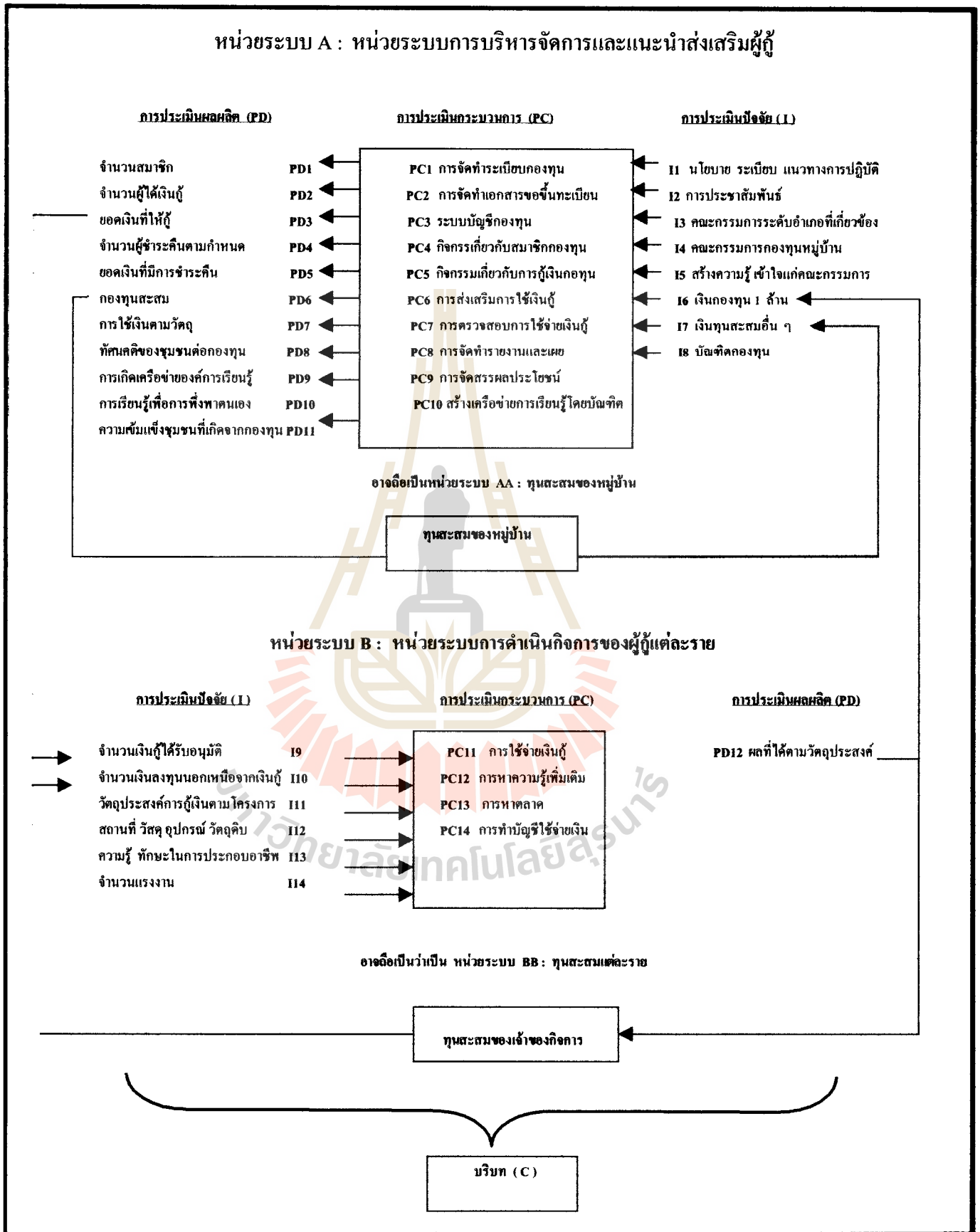
3. กรอบความคิดทฤษฎี

แนวคิดในการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีประสิทธิภาพ

จำเป็นต้องสร้างความรู้ การบริหารจัดการที่โปร่งใส การดำเนินงานเน้นการสนับสนุน และช่วยแก้ไขปัญหาคือความเดือดร้อนของประชาชนมากกว่ายึดกฎ ระเบียบตายตัวจึงต้องแก้ไข ระเบียบที่ไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติจริง การตัดความช่วยเหลือแก้ไขปัญหาแก่ชาวบ้านการเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่คณะกรรมการกองทุน การพัฒนาตัวชี้วัด การบริหารแบบโปร่งใส เพื่อให้คณะกรรมการทุกระดับมีแนวทางในการพัฒนาทั่วโลก ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และการร่วมมือกับภาครัฐ ภาคประชาคม ทุกระดับร่วมเป็นกลไก ตรวจสอบ ให้กองทุนเงินถิ่นบริหาร ได้มีประสิทธิภาพเพื่อประชาชนจริง ๆ

กรอบความคิดทฤษฎี หรือต้นแบบแนวทางความคิด ที่ผู้เขียนสารนิพนธ์ใช้ในการ ประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ ได้แก่ แนวความคิดตามรูปแบบการ ประเมินของ สตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) ที่เรียกว่า ตัวแบบความคิดเชิงระบบ เป็นกรอบในการ ระบุตัวชี้วัดและตัวแปร สำหรับการเก็บข้อมูล ตัวแบบทางความคิดดังกล่าวเป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไป ในชื่อว่า “ซีพีพีโมเดล” (CIPP Model) ซึ่งมีอักษรย่อมีความหมายดังนี้

C	ย่อมาจาก Context Evaluation	คือ บริบทของหน่วยระบบ
I	ย่อมาจาก Input Evaluation	คือ ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ
P	ย่อมาจาก Process Evaluation	คือ กระบวนการของหน่วยระบบ
P	ย่อมาจาก Product Evaluation	คือ ผลผลิตของหน่วยระบบ

แผนภาพที่ 1 แสดงระบบการทำงานโครงการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง

แผนภูมินี้แสดงภาพโดยรวมของการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและผู้กู้ซึ่งประกอบ ด้วย 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 เป็นหน่วยระบบ A ได้แก่ หน่วยระบบการบริหารจัดการ และแนะนำส่งเสริม ผู้กู้โดยมีหน่วยระบบสะสมทุนเป็นหน่วยระบบพ่วง คือ หน่วยระบบ AA

ส่วนที่ 2 เป็นหน่วยระบบ B ได้แก่ หน่วยระบบการดำเนินงานของผู้กู้แต่ละรายโดย มีหน่วยระบบสะสมทุนเป็นหน่วยระหน่วย คือ หน่วยระบบ BB

สำหรับหน่วยระบบ A มีปัจจัยนำเข้าได้แก่ I มีกระบวนการทำงานได้แก่ P ตามรายการ ต่าง ๆ ดังปรากฏในแผนภูมิและมีผลผลิตได้แก่ O ตามรายต่าง ๆ ดังปรากฏในแผนภูมิ

หน่วยระบบ B คล้ายคลึงกับหน่วยระบบ A คือ เป็นหน่วยระบบของผู้กู้แต่ละคนมี ปัจจัยนำเข้าได้แก่ I ที่จำทำมาประกอบกิจการของผู้กู้แต่ละราย มี P คือ กระบวนการทำอาชีพ ตามรายการและมี O ได้แก่ ผลผลิตตามรายการ

ความเชื่อมโยงที่สำคัญของหน่วยระบบ A และ B คือ หน่วยระบบกองทุนเป็นผู้ให้เงินกู้ แก่หน่วยระบบ B และอาจจะช่วยหาตลาดจำหน่ายสินค้าอย่างตลอดจนช่วยหาวิธีแนะนำคำเนิ การให้ได้ผลดี ส่วนหน่วยระบบ B เมื่อดำเนินงานได้ผลดี ส่งคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยให้กับ หน่วยระบบ A

บริบท (C) ให้ที่หมายรวมถึงบริบทของหน่วยระบบ A และ B เช่นสภาพภูมิประเทศ และประชากรของชุมชนตลอดจนสภาพเศรษฐกิจ โดยทั่วไปของประเทศและนโยบายของรัฐบาล เกี่ยวกับกองทุนดังกล่าว

แผนภูมินี้แสดงภาพโดยรวมของการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและผู้กู้ซึ่งประกอบ ด้วย 2 ส่วน

ส่วนที่ 1 เป็นหน่วยระบบ A ได้แก่ หน่วยระบบการบริหารจัดการ และแนะนำส่งเสริม ผู้กู้โดยมีหน่วยระบบสะสมทุนเป็นหน่วยระบบพ่วง คือ หน่วยระบบ AA

ส่วนที่ 2 เป็นหน่วยระบบ B ได้แก่ หน่วยระบบการดำเนินงานของผู้กู้แต่ละรายโดยมี หน่วยระบบสะสมทุนเป็นหน่วยระหน่วย คือ หน่วยระบบ BB

สำหรับหน่วยระบบ A มีปัจจัยนำเข้าได้แก่ I ตามรายการต่าง ๆ ดังปรากฏในแผนภูมิมิ กระบวนการทำงานได้แก่ P ตามรายการต่าง ๆ ดังปรากฏในแผนภูมิและมีผลผลิตได้แก่ O ตาม รายต่าง ๆ ดังปรากฏในแผนภูมิ

สำหรับหน่วยระบบ B คล้ายคลึงกับหน่วยระบบ A คือ เป็นหน่วยระบบของผู้กู้แต่ละ คนมีปัจจัยนำเข้าได้แก่ I ที่จำทำมาประกอบกิจการของผู้กู้แต่ละราย มี P คือ กระบวนการทำ อาชีพตามรายการและมี O ได้แก่ ผลผลิตตามรายการ

ความเชื่อมโยงที่สำคัญของหน่วยระบบ A และ B คือ หน่วยระบบกองทุนเป็นผู้ให้เงินกู้แก่หน่วยระบบ B และอาจจะช่วยหาตลาดจำหน่ายสินค้าอย่างตลอดจนช่วยหาวิธีแนะนำดำเนินการให้ได้ผลดี ส่วนหน่วยระบบ B เมื่อดำเนินการได้ผลดี ส่งคืนเงินกู้พร้อมดอกเบี้ยให้กับหน่วยระบบ A

บริษัท (C) ให้ที่หมายรวมถึงบริบทของหน่วยระบบระบบ A และ B เช่นสภาพภูมิประเทศ และประชากรของชุมชนตลอดจนสภาพเศรษฐกิจ โดยทั่วไปของประเทศและนโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับกองทุนดังกล่าว

4. วิธีการดำเนินการ

4.1 วิธีการดำเนินการ การจัดระบบและวิเคราะห์ข้อมูล

การดำเนินการประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาให้เข้าใจเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
2. ศึกษาสภาพการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านคงเดิม
3. ใช้ชีพชีโอมเคลวิเคราะห์กองทุนหมู่บ้านและกำหนดตัวบ่งชี้และตัวแปรที่จะทำการเก็บข้อมูล
4. เก็บรวบรวมข้อมูลโดยอาศัยข้อมูลบางส่วนจากแบบ บร. บางส่วนทำการเก็บข้อมูลเพิ่มเติม
5. ประมวลผลวิเคราะห์ข้อมูล
6. ลงมือเขียนสารนิพนธ์

5. ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการประเมินโครงการ

ผลการศึกษานี้จะได้ประโยชน์ดังนี้

- 5.1. ได้รับทราบและมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานและกระบวนการจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 5.2. ได้ทราบและมีความรู้ ความเข้าใจปัจจัยต่าง ๆ ที่เป็นอุปสรรคและสนับสนุนการดำเนินงานของกองทุน
- 5.3. ได้ตัวชี้วัด ความเข้มแข็งของการบริหารการพัฒนาเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และแนวทางวัดความสำเร็จในโครงการพัฒนาต่าง ๆ ระดับหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- 5.4. ได้ทราบกองทุนหมู่บ้าน หมู่บ้านละ 1 ล้านบาท จะยังคงอยู่หรือไม่
- 5.5. ได้ทราบกองทุนหมุนเวียนเพื่อการพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ จริงหรือไม่

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาเกี่ยวกับประสิทธิภาพในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านคองเค็ง หมู่ที่ 14 ตำบลหนองน้ำใส อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา ได้มีการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องในการดำเนินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีดังนี้

ตอนที่ 1 นโยบาย หลักการ วัตถุประสงค์ และระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

1.1 นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติของรัฐบาล ซึ่งมีพันตำรวจโททักษิณ ชินวัตรเป็นนายกรัฐมนตรี และเป็นนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาล เพื่อเสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในด้านการเรียนรู้การสร้างและการพัฒนาความคิดริเริ่มการแก้ไขปัญหา และการเสริมสร้างศักยภาพ ด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้าน และชุมชนเมือง และรัฐบาลได้จัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กองทุนละ 1 ล้านบาท เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนในการลงทุนสร้างอาชีพ และรายได้ ให้แก่ประชาชนในชุมชนและ กิจการขนาดเล็ก พร้อมเสริมสร้างและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมือง ให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบบริหารจัดการเงินกองทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมืองด้วยตัวเอง

1.2 หลักการสำคัญของกองทุน หมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ปรัชญาหรือหลักการสำคัญของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ คือ

1. เสริมสร้างสำนึกความเป็นชุมชนและท้องถิ่น
2. ชุมชนเป็นผู้กำหนดอนาคตและจัดการหมู่บ้าน และชุมชนด้วยคุณค่าและภูมิปัญญา ของตนเอง
3. เกื้อกูลประโยชน์ ต่อผู้ด้อยโอกาสในหมู่บ้าน และชุมชน
4. เชื่อมโยงกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างชุมชน ราชการ เอกชน และประชาสังคม
5. กระจายอำนาจในท้องถิ่นและพัฒนาประชาธิปไตยพื้นฐาน

1.3 วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีดังนี้

1. เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านและชุมชนเมือง สำหรับการลงทุนเพื่อพัฒนาอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้หรือเพิ่มรายได้ การลดรายจ่าย การบรรเทาเหตุฉุกเฉินและจำเป็นเร่งด่วน และสำหรับการนำไปสู่การสร้างกองทุนสวัสดิภาพที่ดีแก่ประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชน
2. ส่งเสริมและพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีขีดความสามารถในการจัดระบบและบริหารจัดการเงินทุนของตนเอง
3. เสริมสร้างกระบวนการพึ่งพาตนเองของหมู่บ้านและชุมชนเมือง ในด้านการเรียนรู้การสร้างและพัฒนาความคิดริเริ่ม เพื่อการแก้ไขปัญหา และเสริมสร้างศักยภาพและส่งเสริมเศรษฐกิจพอเพียง ในหมู่บ้านและชุมชนเมือง
4. การกระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานรากของประเทศ รวมทั้งเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต
5. เสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทั้งทางเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชนเมือง

1.4 ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ มีระเบียบที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544
2. ระเบียบคณะกรรมการกองทุนแห่งชาติและชุมชนเมืองแห่งชาติว่าด้วยการจัดตั้งและบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
3. คู่มือสำหรับประชาชนเพื่อเตรียมการจัดตั้งและดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ตอนที่ 2 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ พ.ศ. 2544 ประกอบไปด้วย 2 หมวดสำคัญ ดังนี้

หมวด 1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ข้อ 6 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ มีชื่อย่อว่า กทบ. ประกอบไปด้วย นายกรัฐมนตรี เป็นประธาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นรองประธาน คนที่หนึ่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง เป็นรองประธานคนที่สอง รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ที่นายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นรองประธานคนที่สาม ผู้อำนวยการสำนักงานประมาณ เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงพาณิชย์ ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม ปลัดกระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม เลขานุการรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ผู้อำนวยการธนาคารออมสิน ผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร และผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนไม่เกิน 10 คน เป็นกรรมการ เลขาธิการนายกรัฐมนตรี เป็นกรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการอาจแต่งตั้งกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ จำนวนไม่เกิน 3 คน

ให้มีที่ปรึกษาคณะกรรมการ ซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งโดยคำแนะนำของคณะกรรมการจำนวนอย่างน้อย 3 คนแต่ไม่เกิน 7 คน

ข้อ 7 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระหรือในกรณีที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิเพิ่มขึ้น ในระหว่างที่กรรมการซึ่งแต่งตั้งไว้แล้วยังมีวาระอยู่ในตำแหน่ง ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งแทนหรือเป็นกรรมการเพิ่มขึ้นอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว

เมื่อครบกำหนดวาระตามวรรคหนึ่ง หากยังไม่มีกรรมการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งวาระนั้น ปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

ข้อ 8 นอกจากพ้นจากตำแหน่งตามวาระตามข้อ 7 กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- 1.1. ตาย
- 1.2. ลาออก
- 1.3. เป็นบุคคลล้มละลาย
- 1.4. คณะรัฐมนตรีมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง
- 1.5. เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- 1.6. ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก

ข้อ 9 การประชุมของคณะกรรมการ ต้องมีกรรมการประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคราวใด ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองประธานกรรมการผู้มีอาวุโสตามลำดับเป็นประธานในที่ประชุม ถ้าไม่มีรองประธานกรรมการมาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้กรรมการที่มาประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

ข้อ 10 คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

1. กำหนดนโยบาย การจัดตั้ง และแนวทางการบริหารกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และกองทุน
2. กำหนดแผนการจัดหาเงินทุนกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง และแผนการจัดสรรให้แก่กองทุน
3. จัดทำร่างกฎหมายเกี่ยวกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เสนอต่อคณะรัฐมนตรี
4. กำหนดแผนงาน และอกระเบียบ ข้อบังคับและประกาศในการจัดตั้ง และแนวทางการบริหารงานกองทุน
5. อกระเบียบเกี่ยวกับการรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน จัดหา และจัดสรรผลประโยชน์ของกองทุน
6. อกระเบียบเกี่ยวกับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน และการบริหารกองทุน
7. แต่งตั้งคณะกรรมการ คณะทำงาน เพื่อดำเนินการตามระเบียบนี้
8. อกระเบียบ คำสั่ง และประกาศอื่น ๆ เพื่อปฏิบัติตามระเบียบนี้

9. เพื่อประโยชน์ในการบริหารงานของสำนักงาน อาจมีคำสั่งให้ข้าราชการหรือลูกจ้างของส่วนราชการ หรือคณะกรรมการอาจขอให้รัฐมนตรีมีมติให้พนักงาน หรือลูกจ้างของรัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ ไปช่วยปฏิบัติเป็นเจ้าหน้าที่ของสำนักงานได้ โดยถือว่าเป็นการปฏิบัติราชการหรือปฏิบัติงานตามปกติ โดยจะให้ไปช่วยปฏิบัติงานเต็มเวลา บางเวลา หรือนอกเวลาก็ได้ อีกทั้งอาจกำหนดค่าตอบแทนให้แก่ผู้ไปช่วยปฏิบัติงานด้วยก็ได้

10. รายงานผลการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรค รวมทั้งฐานะการเงินของกองทุนให้คณะกรรมการทราบอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

ข้อ 11 การประชุมของคณะกรรมการให้นำ ข้อ 9 มาใช้กับการประชุมและวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมอนุกรรมการ โดยอนุโลม

ข้อ 12 ให้คณะกรรมการ ที่ปรึกษา และคณะกรรมการ ที่ได้รับการแต่งตั้งตามระเบียบนี้ ได้เบี่ยงประชุมค่าตอบแทนตามอัตราที่กำหนด ในพระราชกฤษฎีกาเบี่ยงประชุมและค่าตอบแทนที่ปรึกษา ซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้ง พ.ศ. 2523 และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยเบิกจ่ายจากสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

หมวดที่ 2 สำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ข้อ 13 ให้มีสำนักงานคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติในสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี

ข้อ 14 สำนักงานมีอำนาจ หน้าที่ ดังต่อไปนี้

1. ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ
2. ปฏิบัติงานธุรการของคณะกรรมการ ที่ปรึกษาคณะกรรมการและคณะกรรมการอนุกรรมการ
3. ศึกษารวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของคณะกรรมการและของกองทุน
4. ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้ทราบถึงการจัดตั้ง นโยบาย และแนวทางการบริหารกองทุน
5. ดำเนินการและประสานงานกับส่วนราชการและองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเตรียมความพร้อม ในการจัดตั้งกองทุน และแนวทางการบริหารกองทุน
6. จัดให้มี หรือสนับสนุนให้มีการประชุมชี้แจงและฝึกอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานกองทุน

7. พิจารณาเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการในการพิจารณาแผนการบริหารและจัดการกองทุน
8. ให้การสนับสนุน ปรึกษาหารือ และข้อเสนอแนะแก่คณะกรรมการเกี่ยวกับนโยบายระเบียบ หลักเกณฑ์ การดำเนินงานกองทุน
9. ดำเนินการหรือมอบหมายให้หน่วยงานอื่น ๆ ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกองทุน และรายงานผลต่อคณะกรรมการดำเนินการในส่วนการบริหารกองทุน
10. รายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีของสำนักงานเสนอต่อคณะกรรมการ
11. ดำเนินการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

ตอนที่ 3 แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (กทบ.1)

แบบติดตามสังเกตการณ์คัดเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีส่วนสำคัญในการประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองต่าง ๆ เนื่องจากกระบวนการเลือกคณะกรรมการกองทุน มีกระบวนการคัดเลือก ดังต่อไปนี้

1. กระบวนการเลือกคณะกรรมการกองทุน
 - 1.1 จำนวนครัวเรือนที่เข้าร่วมประชุม จะต้องม็ครัวเรือนสามในสี่ของจำนวนครัวเรือนทั้งหมด
 - 1.2 การเลือกคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ให้เป็นไปตามมติที่ประชุม
 - 1.3 วันที่เลือกคณะกรรมการกองทุน
2. คุณสมบัติของคณะกรรมการกองทุน
 - 2.1 เป็นผู้มิชื้ออยู่ในทะเบียนบ้านและอาศัยอยู่ในหมู่บ้านติดต่อกันเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่า 2 ปี ก่อนวันที่ได้รับคัดเลือกเป็นกรรมการกองทุน
 - 2.2 เป็นผู้บรรลุนิติภาวะโดยมีอายุ 20 ปีบริบูรณ์
 - 2.3 ปฏิบัติตนอยู่ในหลักศาสนา มีความรับผิดชอบ เสียสละ มีส่วนร่วมในกิจกรรมชุมชน ไม่ติดการพนัน ไม่เกี่ยวข้องกับสิ่งเสพติด และไม่มีประวัติเสียทางด้าน การเงิน ตลอดจนยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตย
 - 2.4 ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
 - 2.5 ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท

2.6 ไม่เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ามีความผิดแต่รอการกำหนดโทษหรือรอการลงโทษในความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ยกเว้นความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์สินและความผิดฐานบุกรุก

2.7 ไม่เคยถูกให้ออก ปลดออก หรือไล่ออกจากราชการ องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือสร้างความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่ทางราชการ องค์กร หรือหน่วยงานที่สังกัด

2.8 ไม่เป็นผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งที่เสียสิทธิตามมาตรา 68 วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540

2.9 ไม่เป็นผู้ที่เคยพ้นจากตำแหน่งคณะกรรมการกองทุนตามข้อ 20 (3) และ (4)

ตอนที่ 4 แบบคำขอขึ้นทะเบียน และประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง (กทบ.2)

แบบคำขอขึ้นทะเบียน และประเมินความพร้อมของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองจัดทำขึ้นเพื่อให้คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ได้ประเมินความพร้อมในด้านต่าง ๆ ของหมู่บ้านและชุมชนเมือง รวมทั้งให้ข้อมูลรายละเอียดตามสภาพความเป็นจริง สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ เพื่อใช้ในการกำหนดนโยบายและแนวทางในการพัฒนาหมู่บ้านและชุมชนเมืองให้มีความเจริญก้าวหน้าในด้านเศรษฐกิจและสังคมต่อไป ดังนั้นกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง จะต้องมีความพร้อมในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของหมู่บ้าน หรือ ชุมชนเมือง
2. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน หรือ ชุมชนเมือง
3. การเตรียมความพร้อมของหมู่บ้าน หรือ ชุมชนเมือง
4. ทุนดำเนินการของกองทุนหมู่บ้าน หรือ ชุมชนเมือง
5. แนวคิดในการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เมื่อได้รับการสนับสนุนเป็นวงเงินไม่เกิน 20,000 บาท จากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

ตอนที่ 5 ระเบียบกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

ระเบียบกองทุนหมู่บ้านคองเค็งยั้งยั้ง หมู่ที่ 14 ตำบลหนองน้ำใส อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งก่อตั้งขึ้นเพื่อใช้บังคับและส่งเสริมให้มีนิสัยรักการออม เสียสละ เอื้ออาทร และเต็มไปด้วยความเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ รวมทั้งเอื้อประโยชน์ต่อชุมชนและสมาชิกโดยรวมจึงเห็นสมควรกำหนดระเบียบการเกี่ยวกับการดำเนินงานของระเบียบกองทุนหมู่บ้านคองเค็งยั้งยั้ง ประกอบด้วยสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

1. ที่ตั้งกองทุนหมู่บ้านคองเค็งยั้งยั้งอยู่เลขที่ 111 หมู่ 14 ตำบลหนองน้ำใส อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา รหัสไปรษณีย์ 30140 เบอร์โทรศัพท์ 044-436162 ระเบียบนี้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ประกาศคัดเลือกแต่งตั้งคณะกรรมการวันที่ 21 กรกฎาคม 2544 เวลา 18.00 น เป็นต้นไป

2. วัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกองทุน

2.1 เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนกับสมาชิกทุกครัวเรือน

2.2 เพื่อส่งเสริมการออมเงินด้วยวิธีถือหุ้น

2.3 เพื่อให้บริการเงินกู้แก่สมาชิกในอัตราดอกเบี้ยต่ำ

2.4 เพื่อพัฒนาจิตใจของสมาชิกให้เป็นคนดี และ มีความคิดก้าวหน้าด้วยคุณธรรม 5 ประการ คือ

(1) เป็นคนมีความซื่อสัตย์สุจริต

(2) เป็นคนไม่เห็นแก่ตัวรู้จักเสียสละ

(3) เป็นคนไม่มัวเมาในสิ่งอบายมุขต่างๆ

(4) เป็นคนรู้จักรักสามัคคีต่อกัน

(5) เป็นคนรู้ประหยัดคอดออม

2.5 เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกให้เป็นคนดีมีคุณธรรม 5 ประการ

(1) เป็นคนคิดในสิ่งที่ดี คิดสร้างสรรค์รู้จักแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในหมู่บ้าน

(2) เป็นคนทำงานดี รู้จักขยันหมั่นเพียร รับผิดชอบต่อหน้าที่ การงานของตนเอง

(3) เป็นคนเก่งความรู้ดี สนใจใฝ่หาความรู้ประสบการณ์ใหม่ๆ เพิ่มภูมิปัญญาในสิ่งต่างๆ

(4) เป็นคนที่มีคุณภาพดี มีมนุษยสัมพันธ์มีความกระตือรือร้นในอาชีพสร้างฐานะให้มั่นคง

(5) เป็นคนมีศีลธรรม รู้จักผิดชอบชั่วดีในสิ่งการคิดพูดทำและการพิจารณา

3. แหล่งที่มาของกองทุน ประกอบด้วยเงินและทรัพย์สิน ดังนี้

3.1 เงินที่ได้รับจัดสรรจากรัฐบาล หรือหน่วยงานราชการจัดสรรให้

- 3.2 เงินกู้ยืมจากสถาบันการเงินในที่ต่างๆ
 - 3.3 จากดอกผลหรือผลประโยชน์ ที่เกิดขึ้นจากเงินกองทุน
 - 3.4 ค่าธรรมเนียมแรกเข้าหรือค่าสมัครสมาชิก
 - 3.5 เงินฝากออมทรัพย์จากสมาชิก
 - 3.6 เงินค่าหุ้น โดยรวมหุ้นจากสมาชิก
 - 3.7 เงินสมทบหรือเงินบริจาค จากสมาชิก หรือผู้อื่น โดย ไม่มีภาระผูกพันทั้งสิ้น
- 4. คุณสมบัติของสมาชิก**
- 4.1 เป็นผู้ที่พำนักพักอาศัยในหมู่บ้านคงเค็งเป็นระยะเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่า 6 เดือนก่อนการจัดตั้งคณะกรรมการกองทุน
 - 4.2 เป็นผู้ที่มีสัญชาติไทย มีความรู้ ความเข้าใจและเห็นชอบด้วยหลักการของกองทุนหมู่บ้าน พร้อมทั้งสนใจเข้าร่วมกิจกรรมของกองทุน
 - 4.3 เป็นผู้พร้อมที่จะปฏิบัติตามระเบียบเงื่อนไขข้อบังคับของกองทุนได้เป็นอย่างดี
 - 4.4 เป็นผู้ที่คณะกรรมการกองทุนได้มีมติเห็นชอบให้เข้าเป็นสมาชิกได้ตามลำดับ
 - 4.5 เป็นผู้ที่มีความอดทนเสียสละและเห็นประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลักสำคัญก่อนเสมอ
 - 4.6 เป็นผู้ที่มีเงินฝาก และถือหุ้นอย่างน้อย 1 หุ้นแต่ต้องไม่เกิน 1 ใน 5 ของจำนวนหุ้นทั้งหมดนี้ และอยู่ในกองทุนหมู่บ้านคงเค็งยั่งยืน
- 5. การสมัครเป็นสมาชิก**
- 5.1 ยื่นคำขอสมัครเป็นสมาชิกกองทุนได้ที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน
 - 5.2 คุณสมบัติของผู้สมัคร สามารถยื่นความจำนงเข้าเป็นสมาชิกของกองทุนหมู่บ้านได้ปีละ 1 ครั้งในลักษณะปัจเจกบุคคลและกลุ่มหรือองค์กรแล้วแต่ความพร้อมและความสมัครใจของผู้สมัครเป็นสมาชิก
 - 5.3 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านเป็นผู้พิจารณาว่าบุคคลหนึ่งบุคคลใดหรือกลุ่มหรือองค์กรใดเข้าเป็นสมาชิกโดยชอบธรรม
- 6. การพิจารณารับสมาชิก**
- เมื่อคณะกรรมการกองทุนพิจารณารับเข้าเป็นสมาชิกและจะแจ้งให้ทราบ ให้ชำระค่าธรรมเนียมแรกเข้าค่าหุ้นและเงินฝาก ภายใน 3 วันนับจากวันที่แจ้งให้สมาชิกทราบแล้ว
- 7. สมาชิกขาดหรือพ้นสภาพเป็นสมาชิก ตามเหตุผลต่างๆ ดังนี้**
- 7.1. สมาชิกตาย

- 7.2. ลาออกและได้รับอนุมัติให้ลาออกจากคณะกรรมการกองทุน
- 7.3. เป็นคนวิกลจริต หรือเสียดสี
- 7.4. ที่ประชุมใหญ่สมาชิกมีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียง 2 ใน 3 ของผู้เข้าร่วมประชุม
- 7.5. จงใจฝ่าระเบียบข้อบังคับของกองทุนหมู่บ้านหรือแสดงคนไม่ให้ความร่วมมือช่วยเหลือส่วนรวมหรือขาดคุณธรรมเป็นสมาชิก ในข้อที่ 4 หรือ 5
- 7.6. จงใจปิดบังความจริงอันควรแจ้งให้ทราบในใบสมัครเป็นสมาชิก
- 7.7. นำเงินหรือทรัพย์สินของกองทุนหมู่บ้านไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ที่ได้ระบุไว้ในการกู้เงิน
- 7.8. เมื่อพ้นสภาพการเป็นสมาชิกแล้ว จะถูกตัดสิทธิหรือตัดสิทธิ์เวลา 2 ปี

7. คณะกรรมการกองทุน หมู่บ้านคงเค็ง มีคณะกรรมการทั้งหมด 15 คน ซึ่งแบ่งหน้าที่และฝ่ายต่าง ดังนี้

1. นายสมศักดิ์	ศรีรักสูงเนิน	ประธานกองทุน
2. นายจำรัส	หุ้มไรสง	รองประธาน
3. นายเจริญ	หุ้มไรสง	เลขานุการ
4. นายสำรวย	ผิวจันทร์	เหรัญญิก
5. นายบุญชม	สุขไสยา	กรรมการ
6. นายบุญเสริม	ว่องไว	กรรมการ
7. นายอัมพร	สุทธิสน	กรรมการ
8. นายฉลอง	ท่อมไรสง	กรรมการ
9. นายสมพล	หงษ์กลาง	กรรมการ
10. นายไพฑูรย์	ศรีรักสูงเนิน	กรรมการ
11. นายบุญยวง	ว่องไว	กรรมการ
12. นายประเสริฐ	สิทธิศรีจันทร์	กรรมการ
13. นายคะโน	สุคหา	กรรมการ
14. นางสุรี	บรรจมาตย์	กรรมการ
15. นายประสิทธิ์	หุ้มไรสง	กรรมการ

8. การจัดสรรกำไรสุทธิประจำปี

- 8.1 เงินทุนเพื่อสาธารณประโยชน์ ร้อยละ 6
- 8.2 เป็นเงินเฉลี่ยคืนให้แก่ผู้กู้ ร้อยละ 10
- 8.3 ค่าตอบแทนคณะกรรมการ ร้อยละ 20

- 8.4 เป็นทุนเพื่อสมทบกองทุน ร้อยละ 15
- 8.5 เป็นทุนเพื่อจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิก ร้อยละ 15
- 8.6 ทุนสำรอง ร้อยละ 14
- 8.7 ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ร้อยละ 20

ตอนที่ 6 การพิจารณาเงินกู้สำหรับคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การพิจารณาเงินกู้ให้กับผู้กู้นั้น คณะกรรมการจะต้องดำเนินการตามหมวด 7 ว่าด้วยการกู้ยืมเงินกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยกองทุนหมู่บ้านคงเค็ง หมู่ที่ 14 ตำบลหนองน้ำใส อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา มีเกณฑ์การพิจารณาเงินกู้กองทุนให้กับสมาชิก ดังนี้

1. การอนุมัติเงินกู้ สมาชิกที่ประสงค์จะกู้เงินจะต้องจัดทำโครงการเพื่อขอเงินจากคณะกรรมการกองทุน โดยระบุวัตถุประสงค์ในการกู้ยืมเงิน
2. ลักษณะโครงการ สมาชิกสามารถยื่นขอเงินกู้ยืม ต้องมีลักษณะหรือคุณสมบัติก็คือกู้ยืมเงินไปเพื่อพัฒนาอาชีพ และสามารถสร้างงาน เพิ่มรายได้ลดรายจ่าย
3. วงเงินกู้ สมาชิกยื่นขอเงินกู้ได้ไม่เกินรายละ 20,000 บาทในกรณีผู้กู้ขอยื่นกู้ 20,000 บาท แต่ไม่เกิน 50,000 บาท ให้คณะกรรมการเรียกประชุมสมาชิกเพื่อพิจารณาและวินิจฉัยชี้ขาดร่วมกัน โดยการยกมือลงคะแนนอนุมัติเงินกู้อย่างหนึ่งรายใดไม่เกิน 20,000 บาทให้กรรมการพิจารณาตามโครงการของผู้กู้ยืม
4. การทำสัญญา เงินกู้ทุกประเภทจะต้องทำสัญญาไว้กับคณะกรรมการตามแบบและเงื่อนไขในสัญญาที่กำหนดไว้
5. หลักประกันเงินกู้ มีข้อกำหนดดังนี้
 - 5.1 ผู้กู้ต้องส่งเงินค้ำประกันพร้อมดอกเบี้ย ทั้งหมดภายในสัญญา 1 ปี
 - 5.2 ผู้กู้ในโครงการฉุกเฉินและเร่งด่วน ต้องส่งเงินค้ำทั้งหมดพร้อมดอกเบี้ย ภายในระยะเวลาไม่เกิน 120 วัน

ตอนที่ 7 หลักการประเมินโครงการ แบบซิปปโมเดล (CIPP Model)

สต๊ฟเฟิลบีม ได้ให้ความหมายของการประเมินว่า “เป็นกระบวนการของการวิเคราะห์เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจในทางเลือกต่าง ๆ ที่มีอยู่” (Evaluation is the process of delineating, obtaining and using information for jauging alternative decision)

รูปแบบของการประเมินโดยใช้หลักของเหตุผลทั่ว ๆ ไป อธิบายถึงความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินกับการตัดสินใจ และแสดงให้เห็นถึงว่ากระบวนการประเมินใด ๆ ประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้ คือ

7.1 ข้อควรคำนึงถึงในการใช้รูปแบบการประเมิน

- (1) วัตถุประสงค์ของการประเมิน คือ การให้สารนิสารเทศเพื่อการตัดสินใจ ดังนั้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมียุทธศาสตร์ที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจ
- (2) ชนิดของการตัดสินใจที่แตกต่างกัน ต้องการออกแบบการประเมินที่แตกต่างกัน และควรใช้รูปแบบการประเมินที่มีประสิทธิผลและเป็นรูปแบบทั่ว ๆ ไป
- (3) ในกรณีที่รูปแบบการประเมินมีความแตกต่างกันในด้านเนื้อหา (Content) ควรใช้ขั้นตอนของการติดตามผลดังนี้ คือ วิเคราะห์ รวบรวม นำเสนอ (ดังรูปที่ 1)
- (4) การตัดสินใจประกอบด้งขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้ คือ ขั้นตอนการวิเคราะห์ ออกแบบเลือกและปฏิบัติ จึงจำเป็นที่จะต้องอาศัยข้อมูลจากการประเมิน ดังนั้น จึงต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างนักประเมินและผู้ตัดสินใจ
- (5) เพื่อที่จะให้ได้มาซึ่งคำตอบในการตัดสินใจ การออกแบบการประเมินจึงควรคำนึงถึงเกณฑ์ที่มีความตรงภายใน ความตรงภายนอก ความเที่ยง และมีความเป็นปรนัย
- (6) การประเมินที่เป็นกระบวนการต่อเนื่องเป็นวัฏจักร (Cycle) ต้องใช้กับโครงการที่เป็นระบบ

7.2 รูปแบบของการประเมินแบบ (CIPP MODEL)

รูปแบบของการประเมินแบบซีพพี มาจากตัวอักษรภาษาอังกฤษตัวแรกของประเด็นที่จะทำการประเมิน

1. การประเมินบริบท หรือ สภาวะแวดล้อม (Context Evaluation : C) เป็นกระบวนการประเมินเพื่อให้ได้มาซึ่งเหตุผลเพื่อช่วยในการกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ โดยจะเน้นด้านความสัมพันธ์ที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน สภาพภูมิศาสตร์ สภาพเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมประเพณี โครงสร้างพื้นฐาน ทรัพยากร การรวมกลุ่ม ผู้นำ ความเข้มแข็งของชุมชน ตลอดจนการศึกษาปัญหาอุปสรรค อันจะนำไปสู่การกำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการ

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation: I) เป็นการจัดหาข้อมูลเพื่อใช้ในการตัดสินใจความเหมาะสมของแผนงานต่าง ๆ ที่วางไว้ ความสามารถของหน่วยงานหรือตัวแทนในการจัดโครงการยุทธวิธีที่ใช้ในการบรรลุวัตถุประสงค์ของโครงการ การได้รับความช่วยเหลือใน

ด้านต่างๆ ซึ่งจะช่วยให้โครงการดำเนินไปได้ เช่น หน่วยงานที่จะช่วยเหลือ เวลา เงินทุน อาคาร สถานที่ อุปกรณ์เครื่องมือ รวมทั้งเทคโนโลยีและแผนการของการดำเนินการโครงการ เป็นต้น

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation : P) มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ เพื่อหาและทำนายข้อบกพร่องของกระบวนการ หรือการดำเนินการตามขั้นตอนที่วางไว้ เพื่อรวบรวมสารสนเทศสำหรับผู้ตัดสินใจวางแผนเพื่อเป็นการระดมถึงการปฏิบัติต่างๆ ที่เกิดขึ้น

ส่วนประกอบที่สำคัญของการประเมินกระบวนการ มี 4 อย่าง

- (1) การจัดหานักประเมินกระบวนการเต็มเวลา
- (2) เครื่องมือที่เป็นสื่อในการบรรยายกระบวนการ
- (3) การร่วมประชุมอย่างสม่ำเสมอระหว่างนักประเมิน โครงการและบุคคลากรในโครงการ หรือในแผนงานเอง
- (4) การปรับปรุงโครงร่างการประเมินอยู่เป็นนิจ

การทำตามกระบวนการ จำเป็นต้องมีข้อมูลย้อนกลับ โดยต่อเนื่องเกี่ยวกับว่าทำอย่างไร โครงการนั้นจึงจะทำหน้าที่ได้สมบูรณ์ที่สุด การประเมินกระบวนการให้ข้อมูลแก่ผู้ตัดสินใจในการคาดคะเนล่วงหน้า การปฏิบัติเพื่อแก้ปัญหาและบันทึกกระบวนการสำหรับแปลความหมายของความสำเร็จของโครงการ

4. การประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น (Product Evaluation: P) เป็นกระบวนการประเมินเพื่อเปรียบเทียบผลและแปลความหมายที่เกิดขึ้นกับวัตถุประสงค์ของโครงการ นอกจากนี้ได้นำเสนอประเภทของการตัดสินใจที่สอดคล้องกับประเด็นที่ประเมิน ดังนี้

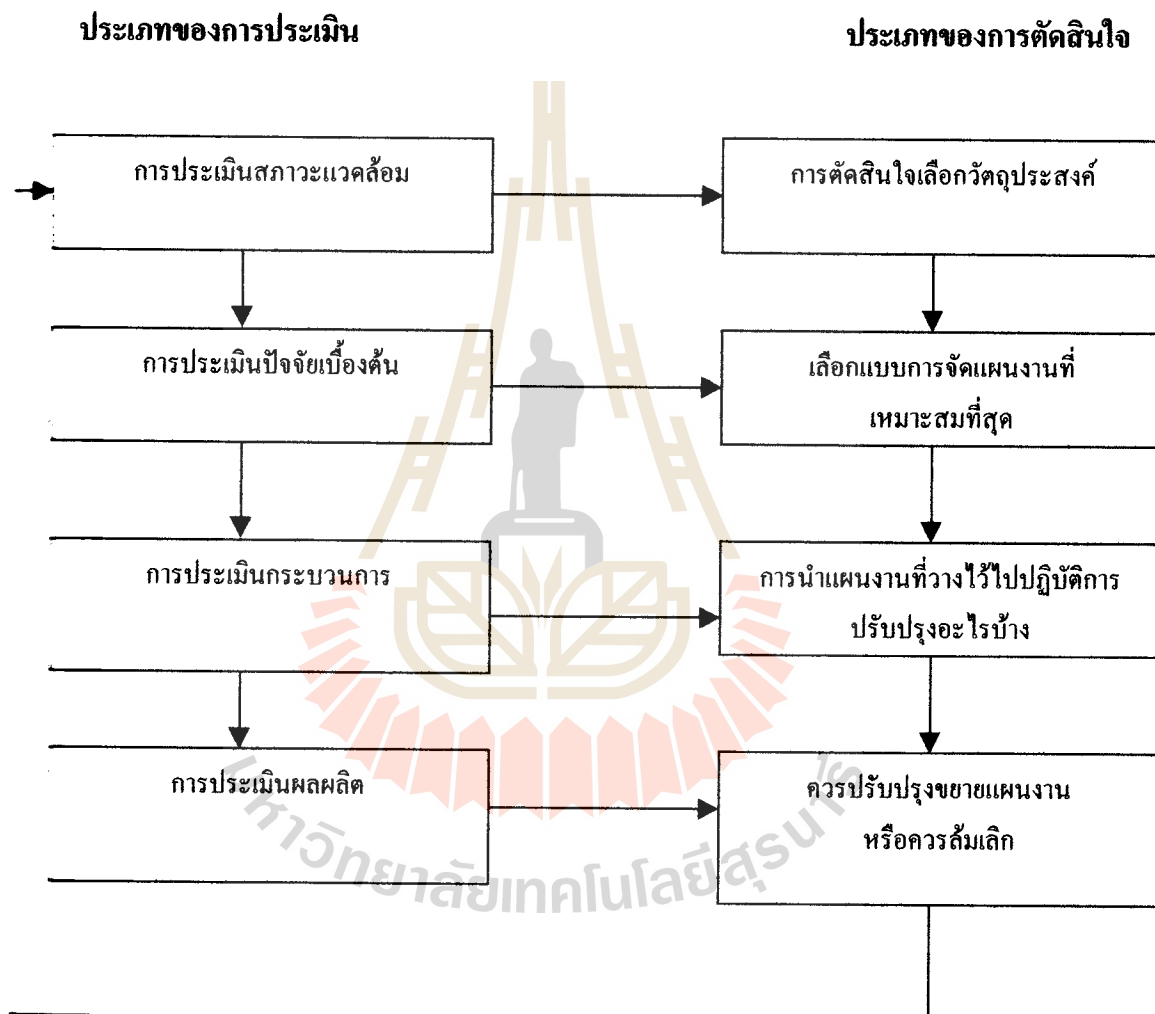
4.1 การตัดสินใจเพื่อการวางแผน (Planning Decisions) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากการประเมินสภาพแวดล้อมที่ได้นำไปใช้ในการกำหนดจุดประสงค์ของโครงการให้สอดคล้องกับแผนการดำเนินการ

4.2 การตัดสินใจเพื่อกำหนดโครงสร้างของโครงการ (Structuring Decision) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากปัจจัยเบื้องต้น ที่ได้นำไปใช้ในการกำหนดโครงสร้างของแผนงานและขั้นตอนของการดำเนินการของโครงการ

4.3 การตัดสินใจเพื่อนำโครงการไปปฏิบัติ (Implementation Edcision) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากการประเมินกระบวนการ เพื่อพิจารณาควบคุมดำเนินการให้เป็นไปตามแผนและปรับปรุงแก้ไขการดำเนินการให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด

4.4 การตัดสินใจเพื่อทบทวนโครงการ (Recycling Decision) เป็นการตัดสินใจที่ใช้ข้อมูลจากการประเมินผลผลิตที่เกิดขึ้น เพื่อพิจารณาการยุติ สัมเลิก หรือปรับขยายโครงการที่จะนำไปใช้ในโอกาสต่อไป

สรุปความสัมพันธ์ของประเภทการประเมินและประเภทของการตัดสินใจ
 แผนภาพที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างการประเมินกับการตัดสินใจในแบบจำลองชีพ
 (สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ 2525)

ตอนที่ 8 การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

การวิเคราะห์โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง มีขั้นตอนในการวิเคราะห์ ดังนี้

1. **วิเคราะห์บริบท (Context Analysis)** เป็นการวิเคราะห์สภาพทั่วไปของหมู่บ้านและรายบุคคล (ผู้กู้) เพื่อศึกษาปัจจัยด้านบวกและด้านลบที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมายศึกษาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนตามทัศนะของประชาชน

2. **วิเคราะห์ปัจจัยเบื้องต้น (Input Analysis)** เริ่มต้นนโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสถาบันการศึกษา ประชาสัมพันธ์และประกาศรับสมัครบัณฑิตเพื่อเข้าร่วมโครงการ

3. **วิเคราะห์กระบวนการของโครงการ (Process Analysis)** จัดทำหลักสูตรการศึกษาระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต สาขาการจัดการและการประเมินโครงการ จัดตั้งคณะกรรมการอำนวยการคณะกรรมการดำเนินการในส่วนกลางและระดับจังหวัด เพื่อทำหน้าที่ประสานงานดำเนินงานให้โครงการบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย ให้บัณฑิตศึกษาทั้งในสถาบันการศึกษาและปฏิบัติงานจริงในพื้นที่ โดยใช้แบบสอบถาม (บร.1 - บร.12) ในการเก็บข้อมูลคณาจารย์นิเทศก์ ติดตามและนิเทศก์ ช่วยเหลือนักศึกษาในพื้นที่การปฏิบัติงานและนักศึกษาต้องรายงานผลการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแก่คณาจารย์นิเทศก์

4. **วิเคราะห์ผลของโครงการ (Output Analysis)** เมื่อสิ้นสุดโครงการแล้วจำนวนเงินกองทุน 1 ล้านบาทยังอยู่ บัณฑิตที่ว่างงานมีรายได้ เป็นผู้สำเร็จการศึกษากองทุน ซึ่งจะได้รับประกาศนียบัตรบัณฑิต หลักสูตรการจัดการและภาคประเมินโครงการ โดยใช้ชุมชนเป็นห้องเรียนมีการเรียนรู้ ปฏิบัติงานและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในพื้นที่ ซึ่งจะมีประสบการณ์จริงนำไปใช้ในการทำงานต่อไป และกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองมีการบริหารจัดการกองทุนที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น มีกระบวนการศึกษาวิจัยเชิงปฏิบัติการ การติดตามประเมินผลและส่งเสริมการพัฒนา นโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ซึ่งเป็นการสร้างเสริมกิจกรรมของนโยบายที่มีอยู่ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น และจำนวนรายงานผลความก้าวหน้าเป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่องและรายงานผลการวิจัยในรูปของสารนิพนธ์ของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการประเมินโครงการ

การประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยเฉพาะ ซึ่งผู้ทำสารนิพนธ์ได้เข้าปฏิบัติงานตั้งแต่เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2544 ในโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง โดยมีวิธีดำเนินการประเมินดังนี้

ตอนที่ 1 รูปแบบการประเมินและเครื่องมือ

การประเมินโครงการเป็นการประเมินเชิงระบบ (System Approach) ซึ่งมีนักประเมินหลายคนได้สร้างรูปแบบการประเมินเพื่อนำไปใช้ในการประเมินโครงการ ได้แก่ Scriven , Stake และ Stufflebeam

1. **รูปแบบการประเมินของสคริฟเวน (Scriven's Evaluation Ideologies and Model)** เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อทำการตัดสินใจใช้เครื่องมือในการเก็บข้อมูล และกำหนดตัวชี้วัดมีการสร้างแนวคิดรูปแบบผสมผสานระหว่าง ไทเลอร์ และ ครอนบาคเข้าด้วยกันซึ่งจำแนกได้ 2 ประเภท คือ

1.1 การประเมิน โดยยึดเป้าหมายเป็นหลัก ซึ่งจะเป็นการประเมินระหว่างดำเนินการ เพื่อหาข้อดีและข้อบกพร่องที่เกิดขึ้นระหว่างดำเนินโครงการ พิจารณาในการตัดสินใจคุณค่าด้วย

1.2 การประเมินที่ไม่ยึดเป้าหมายเป็นหลัก เป็นการประเมินที่ไม่มุ่งเฉพาะผลผลิตที่เกิดขึ้น ตามเป้าหมายเท่านั้น แต่จะนำผลกระทบอื่น ๆ มาพิจารณาในการตัดสินใจคุณค่าด้วย

นอกจากนี้สคริฟเวนยังได้จำแนกการประเมินตามสิ่งที่ประเมินออก เป็น การประเมินคุณค่าภายใน เป็นการประเมินคุณค่าของสิ่งที่เกี่ยวข้องกับโครงการ และการประเมินความคุ้มค่า เป็นการประเมินในส่วนที่ผลของการดำเนินโครงการมีต่อผู้รับบริการจากโครงการ

2. **รูปแบบการประเมินของสแตก (Stake's Concepts and Model of Evaluation)** สแตกได้กล่าวถึงการประเมิน คือ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งที่หลากหลายแล้วนำมาจัดให้เป็นระบบที่มีความหมายในการประเมิน ซึ่งได้กำหนดการประเมินออกเป็น 2 มิติคือ

2.1 มิติที่เป็นสิ่งนำ การปฏิบัติ และผลผลิต

2.2 มิติที่เป็นส่วนการบรรยายสภาพที่เกิดขึ้นจริงที่สามารถสังเกตได้ และการตัดสินใจเชิงประเมิน

3. รูปแบบการประเมินชีพของสัตว์เฟิลบีม (Stufflebeam's CIPP Model) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ เพื่อให้เกิดสารสนเทศที่มีประโยชน์เพื่อการตัดสินใจการตัดสินใจ โดยได้จำแนกขั้นตอนของการประเมินออกเป็น 3 ขั้นตอน

1. กำหนดหรือระบุข้อมูลที่ต้องการ
2. การเก็บรวบรวมข้อมูล
3. วิเคราะห์และจัดการสารสนเทศ

รูปแบบที่ประยุกต์ใช้ในการประเมินครั้งนี้ คือ ชิพพ์โมเดล (CIPP Model) ตามกรอบความคิดทฤษฎีที่ได้เสนอไว้ในบทที่ 1 ซึ่งประกอบด้วย การประเมิน 4 องค์ประกอบทั้งระดับหมู่บ้าน และระดับรายบุคคล (ผู้รู้) ดังนี้

3.1 การประเมินสถานะแวดล้อม (Context Evaluation) เป็นการประเมินสภาพทั่วไปของหมู่บ้านและรายบุคคล (ผู้รู้)

3.2 การประเมินปัจจัยนำเข้า (Input Evaluation) เป็นการประเมินปัจจัยนำเข้าของกระบวนการกองทุนหมู่บ้าน ทั้งระดับหมู่บ้านและรายบุคคล (ผู้รู้)

3.3 การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation) เป็นการประเมินกระบวนการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ทั้งระดับหมู่บ้านและรายบุคคล (ผู้รู้)

3.4 การประเมินผลผลิต (Product Evaluation) เป็นการประเมินผลผลิตทั้งหมดที่เกิดขึ้นจากกระบวนการบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้าน ทั้งระดับหมู่บ้านและรายบุคคล (ผู้รู้)

2. กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายหรือผู้ให้ข้อมูลสำหรับการประเมิน ได้แก่ ชาวบ้านที่อาศัยอยู่ในบ้านคงเค็ง ซึ่งมีสถานภาพและบทบาทหน้าที่ต่าง ๆ รวมทั้งข้าราชการ เจ้าหน้าที่ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจำนวนได้ดังนี้

2.1 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	จำนวน 15 คน
2.2 สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	จำนวน 52 คน
- สมาชิกที่ได้รับอนุมัติให้กู้	จำนวน 34 คน
- สมาชิกทั่วไป	จำนวน 48 คน
2.3 ชาวบ้านที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	จำนวน 81 คน
2.4 ผู้นำชุมชน ผู้อาวุโส ผู้นำกลุ่มอาชีพ	จำนวน - คน
2.5 ข้าราชการ เจ้าหน้าที่ ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง	จำนวน - คน

3. วิธีการและเครื่องมือที่ใช้ประเมิน

3.1 วิธีการที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีดังนี้

1.1 การสังเกตและบันทึก

การสังเกตและบันทึกเกี่ยวกับสภาพทั่วไปด้านต่างๆ ของหมู่บ้าน ตลอดจนการสังเกตและบันทึกขณะร่วมกิจกรรม ทั้งแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม

1.2 การสัมภาษณ์

การสัมภาษณ์คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ตัวแทนกลุ่ม ตลอดจนรายบุคคลในหมู่บ้าน โดยใช้แบบรายงานต่างๆ (บร.)

1.3 การจัดประชุมเวทีชาวบ้าน

1.4 การศึกษาเจาะลึกกรณี จากสมาชิกที่ได้รับอนุมัติเงินกู้จำนวน 5 รายที่มีวัตถุประสงค์การกู้แตกต่างกัน

4. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบรายงานต่างๆ (บร.) และแบบเก็บข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อใช้ในการสังเกตและการสัมภาษณ์ มีดังนี้

บร. 1 แบบเก็บข้อมูลบริบทชุมชนหมู่บ้าน

บร. 2 แบบเก็บข้อมูลตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน (จากส่วนกลาง)

บร. 3 แบบรายงานความรู้ความเข้าใจและทัศนคติที่มีต่อกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

บร. 4 แบบรายงานการปฏิบัติงานรายเดือน

บร. 5 แบบรายงานผลการจัดเวทีบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

บร. 6 แบบรายงานผลการจัดเวทีกลุ่มผู้กู้เงินจากกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง

บร. 7 แบบรายงานการสัมภาษณ์เพื่อค้นหาตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในทัศนะของ

ประชาชน

บร. 8 โครงการเศรษฐกิจชุมชนหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์

บร. 9 แบบบันทึกการสัมภาษณ์

บร. 10 แบบสรุปบทเรียนชุมชนหมู่บ้าน

บร. 11 แบบศึกษาเจาะลึกกรณี

บร. 12 การวิเคราะห์จัดทำแผนแม่บทชุมชน

ตอนที่ 2 ตัวชี้วัด แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูล

2. ตัวชี้วัด แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูล

2.1 ตัวชี้วัด

ในการกำหนดตัวชี้วัดที่ใช้ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองครั้งนี้ ผู้ทำสารนิพนธ์กำหนดตัวชี้วัดตามกรอบการประเมิน แบบซีพีพีโมเดล (CIPP Model) ดังที่กล่าวไว้ในบทที่ 1

2.1.1 ตัวชี้วัด ของหน่วยระบบการบริหารการจัดการและแนะนำส่งเสริม
ผู้ (หน่วยระบบ A) ได้แก่

2.1.1.1. ตัวชี้วัดบริบท (Context Indicator)

2.1.1.2. ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้า (Input Indicator)

2.1.1.3. ตัวชี้วัดกระบวนการ (Process Indicator)

2.1.1.4. ตัวชี้วัดผลผลิต (Product Indication)

2.1.2 ตัวชี้วัดของหน่วยระบบการดำเนินงานของผู้ดูแลราย (หน่วย
ระบบ B) ได้แก่

2.1.2.1 ตัวชี้วัดบริบท (Context Indicator)

2.1.2.2 ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้า (Input Indicator)

2.1.2.3 ตัวชี้วัดกระบวนการ (Process Indicator)

2.1.2.4 ตัวชี้วัดผลผลิต (Product Indication)

2.2 แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูล

จากกรอบความคิดทฤษฎีที่ได้นำเสนอไว้ในบทที่ 1 เมื่อนำมากำหนดเป็นตัวชี้วัดแหล่งข้อมูล และวิธีเก็บข้อมูลของการประเมิน ทั้ง 4 องค์ประกอบได้แก่ บริบท ปัจจัย กระบวนการและผลผลิต ทั้งระดับหมู่บ้านและรายบุคคล (ผู้ดูแล) ดังนี้

2.2.1 การประเมินบริบท มีรายละเอียดตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1	ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
	บริบทหมู่บ้าน			
	ประวัติความเป็นมา	1. ที่มาของชื่อหมู่บ้าน/ชุมชน	1. ผู้นำชุมชน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ
	สภาพ	2. คนกลุ่มแรกที่เข้ามาตั้งหมู่บ้านอพยพมาจากที่ไหน และเหตุใดจึงอพยพมา	2. ผู้อาวุโสในหมู่บ้าน	บร.1
		3. สภาพเดิมทางภูมิศาสตร์ของหมู่บ้านมีสภาพอย่างไร	3. ผู้นำกลุ่มอาชีพ	2. ศึกษาจากเอกสาร
		4. อาชีพเดิม (อาชีพหลัก/รอง) คืออะไร	4. ข้อมูลที่มีการบันทึกไว้ แล้ว	
		5. อาชีพเดิมที่เลิกทำแล้วคืออะไร เพราะอะไรจึงเลิกทำ		
		6. อาชีพใหม่ที่เพิ่มขึ้น		
		7. การเปลี่ยนแปลงด้านสาธารณูปโภคมีประมาณ พ.ศ. ใด (ถนน, ไฟฟ้า, ประปา)		
	สภาพภูมิศาสตร์ของหมู่บ้าน	1. ลักษณะที่ตั้งหมู่บ้าน	1. ข้อมูลจากเอกสาร	1. ศึกษาจากเอกสาร
		2. อาณาเขตติดต่อกับหมู่บ้านอื่น	2. หมู่บ้าน	2. สังเกต
		แผนที่หมู่บ้าน	ผู้นำชุมชน	3. สัมภาษณ์
	สภาพเศรษฐกิจและสังคมของหมู่บ้าน	1. อาชีพหลักและอาชีพรองของชาวบ้าน	1. ผู้นำชุมชน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ
		2. จำนวนพื้นที่ทำการเกษตร	2. สถานีอนามัย	บร.1
		3. จำนวนที่ดินทำกินโดยเฉลี่ย	ตำบล	2. สำรวจ
		4. จำนวนและประเภทร้านค้าในหมู่บ้าน	3. โรงเรียน	
		5. จำนวนโรงสีในหมู่บ้าน	4. เกษตรตำบล	
		6. โรงงานอุตสาหกรรมในหมู่บ้าน	5. หมู่บ้าน	
		7. โรงเรียนในหมู่บ้าน (จำนวนครู/นักเรียน)		
		8. โรคที่เจ็บป่วย		
	โครงสร้างพื้นฐานและทรัพยากร	1. จำนวนและสภาพของโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน, ไฟฟ้า, ประปา, โทรศัพท์, หอกระจายข่าว, ศาลาประชาคม, ไปรษณีย์ ฯลฯ	1. ผู้นำชุมชน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ
		2. จำนวนและสภาพทรัพยากร เช่น ป่าไม้ แหล่งน้ำ แร่ ฯลฯ ที่เป็นสาธารณประโยชน์	2. หมู่บ้าน	บร.1
				2. สำรวจ

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
๑๘ - ผู้นำชุมชน การรวมกลุ่ม และภูมิปัญญาท้องถิ่น	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประเภทผู้นำที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ 2. กลุ่มต่างๆ ที่มีอยู่ในหมู่บ้าน (จำนวนสมาชิก, ทุนของกลุ่ม, กิจกรรมกลุ่ม, ปีก่อตั้ง) 3. ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านต่างๆ (ชื่อ, อายุ, ความเชี่ยวชาญ) 	1. ผู้นำชุมชน	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.1 2. สังเกต
๑๙ - โครงการพัฒนาที่สำเร็จ	<ol style="list-style-type: none"> 1. โครงการของภาครัฐ 2. โครงการของภาคเอกชน 3. โครงการที่ชาวบ้านทำขึ้นเอง (ชื่อโครงการ/ กิจกรรมของโครงการ) (ย้อนหลัง 5 ปี) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้นำชุมชน 2. ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง 3. ข้อมูลที่บันทึกไว้ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.1 2. ศึกษาจากเอกสาร 3. สังเกต
๒๐ - ความเข้มแข็งของชุมชน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ความสามัคคี 2. ความซื่อสัตย์ 3. การช่วยเหลือกัน 4. การยกย่องคนทำความดี 5. โอกาสในการหาความรู้เพิ่มเติม 6. จำนวนครอบครัวที่มีอาชีพเลี้ยงตัวได้ 7. ครอบครัวที่อบอุ่น รักใคร่ปรองดอง 8. การรวมกลุ่ม 9. การประชุม/เสวนาสมาเสมอ 10. การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส 11. มีผู้นำที่มีคุณธรรม ยุติธรรม 12. การจัดทำแผนงานแก้ปัญหาชุมชน 	1. ชาวบ้าน	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.2 ครั้งที่ 1 (มาจากข้อมูลดิบ สัมภาษณ์ 30 ครอบครัว)
๒๑ - ทรัพยากรบุคคล			
๒๑ - อชีพเดิม	<ol style="list-style-type: none"> 1. อาชีพหลัก/รอง 2. ผลการประกอบอาชีพเดิม (เพียงพอต่อการเลี้ยงครอบครัว หรือ ไม่) 3. ปัญหาอุปสรรคในการประกอบอาชีพ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม
๒๒ - สมาชิกในครอบครัว	<ol style="list-style-type: none"> 1. สมาชิกในครอบครัวและรายละเอียด เช่น จำนวน, อายุ, สถานภาพสมรส, ระดับ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11

การศึกษา , ความสัมพันธ์กับหัวหน้า

อนุมัติเงินกู้

2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม

เกณฑ์ 1 (ต่อ)			
ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
CC - สภาพการอยู่ พัก	1. มีบ้านเป็นของตนเองหรือไม่ ถ้าไม่มีพักอาศัยอย่างไร	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ 2. สังเกต
CC - รายได้ของครอบครัว	1. รายได้ของครอบครัวต่อเดือน ความเพียงพอของรายได้ต่อรายจ่าย	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม
CC - หนี้สินของ ครัวเรือนก่อนกู้เงิน	1. จำนวนหนี้สินที่มีอยู่ก่อนกู้เงินกองทุน 2. สาเหตุของการมีหนี้สิน 3. แหล่งเงินกู้	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม

2.2 การประเมินปัจจัย มีรายละเอียดตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลการประเมินปัจจัย

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน			
11 - นโยบาย ระเบียบ แนวทางปฏิบัติ	<ol style="list-style-type: none"> รายละเอียดของระเบียบสำนักนายกฯ รายละเอียดของระเบียบกองทุนฯ 	<ol style="list-style-type: none"> ระเบียบสำนักนายกฯ ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ 	<ol style="list-style-type: none"> ศึกษาจากเอกสาร
12 - การประชาสัมพันธ์ (เอาหมู่บ้านเป็นที่ตั้งว่า ชาวสารมาแบบไหน โดยใช้สื่อแบบใด)	<ol style="list-style-type: none"> ช่วงเวลาที่มีการประชาสัมพันธ์ ประเภทสื่อในการประชาสัมพันธ์ ความทั่วถึงในการประชาสัมพันธ์ เนื้อหาในการประชาสัมพันธ์ 	<ol style="list-style-type: none"> ผู้นำชุมชน ชาวบ้าน ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ที่ทำการกองทุนหมู่บ้าน เอกสารประชาสัมพันธ์ 	<ol style="list-style-type: none"> สัมภาษณ์ สังเกต ศึกษาจากเอกสาร
13 - คณะอนุกรรมการ ระดับอำเภอที่เกี่ยวข้อง	<ol style="list-style-type: none"> จำนวนคณะอนุกรรมการ องค์ประกอบคณะอนุกรรมการ สัดส่วนกรรมการภาคประชาชน การปฏิบัติหน้าที่ 	<ol style="list-style-type: none"> พัฒนาชุมชน คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> สัมภาษณ์ ศึกษาจากเอกสาร
14 - คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	<ol style="list-style-type: none"> จำนวน คุณสมบัติ วิธีการได้มา การพ้นจากตำแหน่ง ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง 	<ol style="list-style-type: none"> คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> สัมภาษณ์ตามแบบบร.4 ศึกษาจากเอกสาร
15 - การเตรียมความพร้อม การสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชาวบ้าน	<ol style="list-style-type: none"> วิธีการในการเตรียมความพร้อม เนื้อหาในการเตรียมความพร้อม จำนวนครั้งในการเตรียมความพร้อม หน่วยงาน/องค์กร ที่ทำหน้าที่ในการเตรียมความพร้อม 	<ol style="list-style-type: none"> คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ส่วนราชการ ชาวบ้าน ผู้นำชุมชน 	<ol style="list-style-type: none"> สัมภาษณ์ชาวบ้านตามแบบ บร.3, บร.9 (จากข้อมูลดิบ 30 ครั้งเรือน) สัมภาษณ์คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน
16 - เงินกองทุน 1 ล้านบาท	<ol style="list-style-type: none"> วันที่ได้รับอนุมัติ การเก็บรักษาสิน 	<ol style="list-style-type: none"> คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> สัมภาษณ์
17 - เงินทุนสะสมอื่นๆ	<ol style="list-style-type: none"> ประเภท/ จำนวน/ ที่มา และการเก็บรักษาเงินทุนสะสมอื่นๆ 	<ol style="list-style-type: none"> คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> สัมภาษณ์ ศึกษาจากเอกสาร

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
I8 - บัณฑิตกองทุน	1. ประวัติส่วนตัว ชื่อ, วุฒิการศึกษา, อายุ, เพศ, ภูมิลำเนา, สถานภาพสมรส, ความสามารถพิเศษ (ถ้ามี) 2. บทบาทหน้าที่	1. บัณฑิตกองทุนหมู่บ้าน 2. คู่มือนักศึกษา	1. ศึกษาตนเอง 2. ศึกษาจากเอกสาร
ระดับรายบุคคล			
I9 - จำนวนเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติ	1. จำนวนเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติ	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11
I10 - จำนวนเงินลงทุนนอกเหนือจากเงินกู้	1. จำนวนเงินลงทุนนอกเหนือจากเงินกู้ 2. ที่มาของเงินทุน	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม
I11 - วัตถุประสงค์การกู้เงินตามโครงการ	1. วัตถุประสงค์การกู้เงินตามโครงการ	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11
I12 - สถานที่ วัสดุ อุปกรณ์และวัตถุดิบในการประกอบอาชีพ	1. สถานที่ในการประกอบอาชีพ 2. วัสดุอุปกรณ์ในการประกอบอาชีพ 3. วัตถุดิบในการประกอบอาชีพ	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์
I13 - ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ	1. ความรู้และทักษะที่มีอยู่	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม
I14 - จำนวนแรงงาน	1. จำนวนแรงงานที่ใช้ในการประกอบอาชีพ	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม

2.3 การประเมินกระบวนการ มีรายละเอียดตามตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูล และวิธีการเก็บข้อมูลการประเมินกระบวนการ

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน			
PC1 - การจัดทำระเบียบกองทุนหมู่บ้าน	<ol style="list-style-type: none"> กระบวนการจัดทำระเบียบกองทุนหมู่บ้าน ผู้มีส่วนในการจัดทำ ปัญหาอุปสรรคในการจัดทำ 	<ol style="list-style-type: none"> คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน สมาชิกกองทุน ระเบียบกองทุน 	<ol style="list-style-type: none"> สัมภาษณ์ตามแบบบร.4 สัมภาษณ์เพิ่มเติมจากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชาวบ้าน
PC2 - การจัดทำเอกสารขอขึ้นทะเบียน	<ol style="list-style-type: none"> กระบวนการในการจัดทำเอกสารขอขึ้นทะเบียน ผู้ที่มีส่วนร่วมในการจัดทำ ปัญหาอุปสรรคในการจัดทำ 	<ol style="list-style-type: none"> คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> สัมภาษณ์
PC3 - ระบบบัญชีกองทุน	<ol style="list-style-type: none"> จำนวนบัญชีที่จัดทำ (จำนวนเล่ม) ชื่อบัญชี เช่น บัญชีลูกหนี้ บัญชีเงินสัจจะ ความเป็นปัจจุบัน ผู้จัดทำ ปัญหา อุปสรรคในการจัดทำ 	<ol style="list-style-type: none"> คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน บัญชีกองทุน 	<ol style="list-style-type: none"> สัมภาษณ์ ศึกษาจากเอกสาร
PC4 - กิจกรรมเกี่ยวกับสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน			
PC4.1 - การรับสมัคร	<ol style="list-style-type: none"> ช่วงเวลาในการรับสมัครและเหตุผล ค่าธรรมเนียมการรับสมัครและเหตุผล ขั้นตอนการรับสมัครและเหตุผล คุณสมบัติผู้สมัครและเหตุผล ปัญหาอุปสรรค 	<ol style="list-style-type: none"> คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> สัมภาษณ์ตามแบบบร.4 สัมภาษณ์จากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ศึกษาจากเอกสาร
PC4.2 - การหมดสมาชิกภาพ	<ol style="list-style-type: none"> การหมดสมาชิกภาพและเหตุผล 	<ol style="list-style-type: none"> คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> สัมภาษณ์ตามแบบบร.4 สัมภาษณ์เพิ่มเติมจากคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ศึกษาจากเอกสาร

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
PC4.3 - ประเภทสมาชิก	1. การกำหนดประเภทสมาชิกและ เหตุผล		
PC4.4 - การทำทะเบียนสมาชิก	1. ความเป็นปัจจุบันในการจัดทำ 2. ปัญหาอุปสรรค	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. เอกสารด้านทะเบียนสมาชิก	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
PC5 - กิจกรรมเกี่ยวกับการกู้เงินกองทุนหมู่บ้าน			
PC5.1 - ขั้นตอนการขอกู้	1. ขั้นตอนในการขอกู้ 2. เอกสารประกอบการขอกู้ 3. ปัญหาอุปสรรค	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน 3. ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน 4. เอกสารโครงการการขอกู้	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
PC5.2 - การคัดเลือกผู้กู้	1. หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกและ เหตุผล 2. วิธีการคัดเลือกและเหตุผล 3. ปัญหาอุปสรรค	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม
PC5.3 - การโอนเงินให้ผู้กู้	1. ขั้นตอนในการโอนเงิน 2. ปัญหาอุปสรรค	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับเงินกู้ 3. หลักฐานการโอนเงิน	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
PC5.4 - การรับชำระหนี้	1. ขั้นตอนในการรับชำระหนี้ 2. ปัญหาอุปสรรค		

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
PC6 - การส่งเสริมการใช้เงินกู้			
PC6.1 - การแนะนำวิธีการทำธุรกิจ	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้แนะนำ 2. ประเด็นในการแนะนำ 3. วิธีการแนะนำ 4. จำนวนครั้งในการแนะนำ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับเงินกู้ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์
PC6.2 - การช่วยหาตลาด	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้ที่ช่วยหาตลาด 2. วิธีในการส่งเสริมการตลาด 3. ปัญหาอุปสรรค 	<ol style="list-style-type: none"> 1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับเงินกู้ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์
PC7 - การตรวจสอบการใช้จ่ายเงินกู้	<ol style="list-style-type: none"> 1. ที่ทำการตรวจสอบวิธีการตรวจสอบ 2. จำนวนครั้งในการตรวจสอบ 3. ปัญหาอุปสรรค 	<ol style="list-style-type: none"> 1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับเงินกู้ 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์
PC8 - การจัดทำรายงานและเผยแพร่ผลการดำเนินงาน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประเภทรายงานที่จัดทำ 2. ประเภทผลงานที่มีการเผยแพร่ 3. วิธีการเผยแพร่ผลการดำเนินงาน 4. ปัญหาอุปสรรค 	<ol style="list-style-type: none"> 1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกและชาวบ้าน 3. เอกสารการจัดทำรายงาน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ 2. สังเกต 3. ศึกษาจากเอกสาร
PC9 - การจัดสรรผลประโยชน์	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัดส่วนในการจัดสรรและเหตุผล 	<ol style="list-style-type: none"> 1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. ระเบียบกองทุนหมู่บ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
PC10 - การสร้างเครือข่ายการเรียนรู้โดยบัณฑิตกองทุน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประเภทเครือข่าย 2. บุคคลที่เข้าร่วมเครือข่าย 3. วิธีการสร้างเครือข่าย 4. ความพึงพอใจของผู้ที่เข้าร่วมเครือข่าย 5. ประโยชน์ที่ได้รับจากเครือข่าย 6. ปัญหาอุปสรรค 	<ol style="list-style-type: none"> 1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. บัณฑิตกองทุนหมู่บ้าน 3. สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน 	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ 2. สังเกตแบบมีส่วนร่วม

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับรายบุคคล			
PC11 - การใช้จ่ายเงินกู้	1. รายละเอียดของการใช้จ่าย	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ 2. บัญชีการใช้จ่ายเงิน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.11 2. ศึกษาจากเอกสาร 3. สัมภาษณ์เพิ่มเติม
PC12 - การหาความรู้เพิ่มเติม	1. วิธีการหาความรู้เพิ่มเติม	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สังเกตจากการเสวนาตามแบบ บร.6
PC13 - การหาตลาด	1. วิธีการหาตลาด 2. ผู้ที่ช่วยเหลือแนะนำในการหาตลาด	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	1. สัมภาษณ์
PC14 - การทำบัญชีใช้จ่ายเงิน	1. การจัดทำบัญชี (มี/ ไม่มี) 2. ผู้ที่ช่วยเหลือแนะนำการจัดทำบัญชี	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ 2. บัญชีการใช้จ่ายเงิน	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร

2.4 การประเมินผลผลิต มีรายละเอียดตามตาราง ที่ 4

ตารางที่ 4 ตัวชี้วัด ข้อมูลที่ต้องการ แหล่งข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลการประเมินผลผลิต

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
ระดับหมู่บ้าน			
PD1 - จำนวนสมาชิกกองทุน	1. จำนวนสมาชิกเดิม (ณ วันเริ่มตั้งกองทุน)	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4
	2. จำนวนสมาชิกที่มีการเพิ่มขึ้น/ลดลง (31 ก.ค.45)	2. ทะเบียนสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	2. สัมภาษณ์เพิ่มเติมศึกษาจากเอกสาร
	3. สาเหตุที่สมาชิกเพิ่มขึ้น/ลดลง		
PD2 - จำนวนผู้ได้เงินกู้	1. จำนวนครั้งที่มีการอนุมัติให้กู้	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4
	2. จำนวนผู้ยื่นกู้ และผู้ได้รับอนุมัติให้กู้ได้แต่ละครั้ง	2. บัญชีคุมลูกหนี้	2. ศึกษาจากเอกสาร
	3. จำนวนผู้ได้รับอนุมัติให้กู้ต่อจำนวนสมาชิกกองทุนหมู่บ้านทั้งหมด (31 ก.ค.45)		
	4. จำนวนผู้ได้รับอนุมัติให้กู้จำแนกตาม บร.4 ข้อ 5		
PD3 - ยอดเงินที่ให้กู้	1. ยอดเงินที่มีผู้มาขอกู้และขอเงินที่ได้รับอนุมัติแต่ละครั้ง	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4
	2. ยอดเงินที่ได้อนุมัติให้กู้ทั้งหมด (31 ก.ค.45)	2. บัญชีคุมลูกหนี้	2. ศึกษาจากเอกสาร
	3. ยอดเงินกู้ที่ได้รับอนุมัติจำแนกตาม บร.4 ข้อ 5 นับถึง 31 ก.ค.45		
PD4 - จำนวนผู้ชำระคืนตามกำหนด	1. จำนวนผู้กู้ที่ชำระคืนตามกำหนด (31 ก.ค.45)	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4
	2. จำนวนผู้กู้ที่ไม่ชำระคืนตามกำหนด (31 ก.ค.45) และเหตุผล	2. บัญชีคุมลูกหนี้	2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม
	3. การแก้ไขปัญหาเมื่อผู้กู้ไม่ชำระคืนตามกำหนด		3. ศึกษาจากเอกสาร
PD5 - ยอดเงินที่มีการชำระคืน	1. ยอดเงินกู้ที่มาชำระคืนนับถึง 31 ก.ค.45 จำแนกเป็นเงินต้น, ดอกเบี้ย, ค่าปรับ	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. บัญชีคุมลูกหนี้	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.4 2. ศึกษาจากเอกสาร

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
PD6 - กองทุนสะสม	1. ยอดเงินกองทุนสะสม แยกประเภทตาม 17 2. การใช้ประโยชน์จากกองทุนสะสม	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. บัญชีเงินฝากกองทุนสะสม	1. สัมภาษณ์ 2. ศึกษาจากเอกสาร
PD7 - การใช้เงินตามวัตถุประสงค์	1. จำนวนผู้ที่ใช้เงินตามวัตถุประสงค์โครงการ 2. จำนวนผู้ที่ใช้เงินไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์โครงการ 3. เหตุผลที่ไม่ใช้เงินตามวัตถุประสงค์โครงการ	1. ผู้ตรวจสอบตาม PC7	1. สัมภาษณ์ผู้ตรวจสอบ
PD8 - ทักษะคิดของชุมชนต่อกองทุน	1. ทักษะคิดต่อกรรมการกองทุนหมู่บ้านในเชิงบวก/ลบ 2. ทักษะคิดต่อกองทุน 1 ล้านบาทในเชิงบวก/ลบ	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน 2. สมาชิกและชาวบ้าน	1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.9 2. สัมภาษณ์เพิ่มเติม
PD9 - การเกิดเครือข่ายองค์กรการเรียนรู้(หลังจากทำ PC10)	1. ประเภทเครือข่ายที่เกิดขึ้น 2. กิจกรรมของเครือข่ายที่เกิดขึ้น 3. ปัจจัยที่ก่อให้เกิดองค์กรเครือข่าย	1. บัณฑิตกองทุน	1. รายงานการปฏิบัติงานของบัณฑิตกองทุน (ตัวเอง)
PD10 - การเรียนรู้เพื่อการพึ่งพาตนเอง	1. ประสบการณ์/ การเรียนรู้จากการดำเนินงานกองทุนหมู่บ้าน 2. ประสบการณ์/การเรียนรู้จากการเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	1. คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน สมาชิกกองทุนหมู่บ้าน	สัมภาษณ์ตามแบบ บร.10

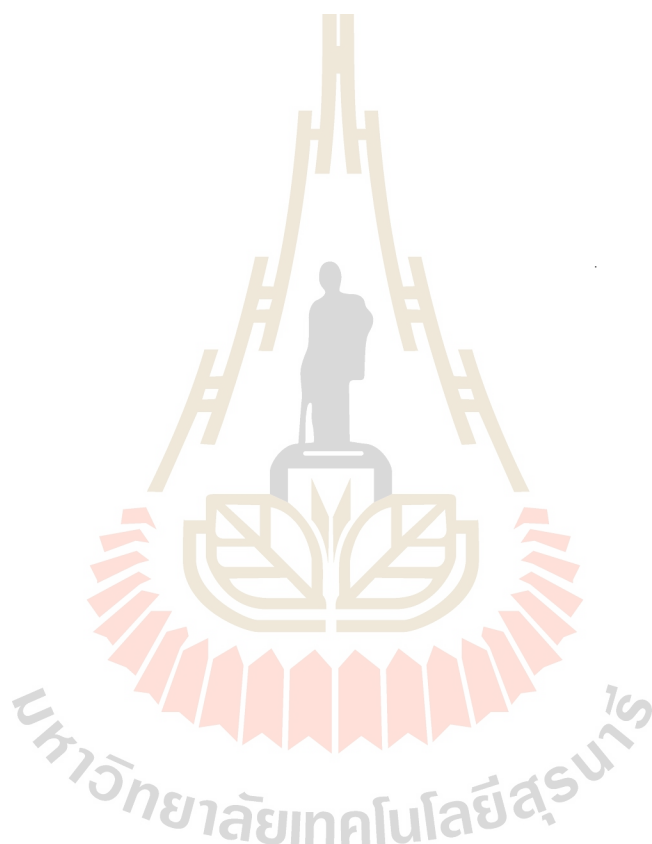
ตารางที่ 4 (ต่อ)

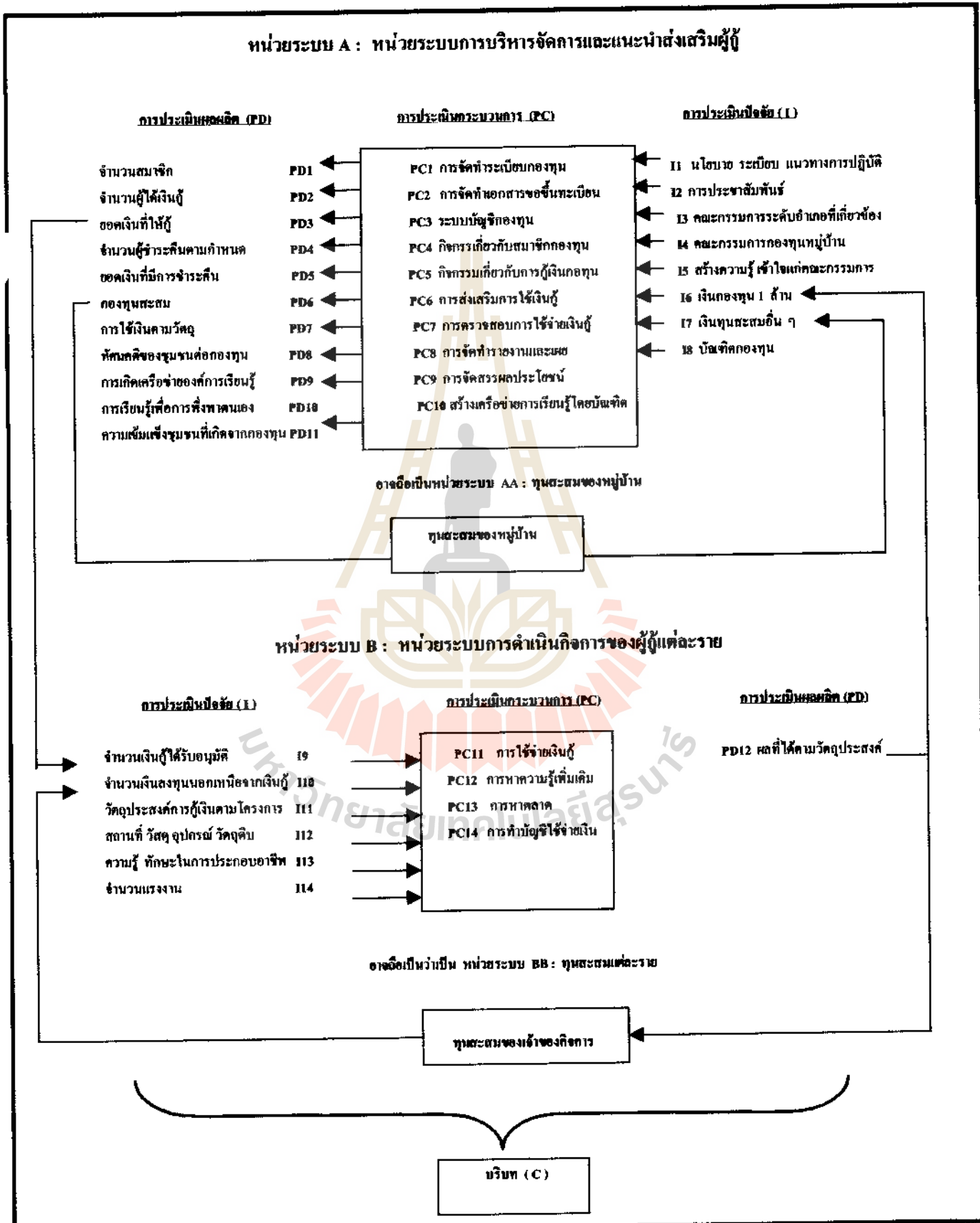
ตัวชี้วัด	ข้อมูลที่ต้องการ	แหล่งข้อมูล	วิธีการเก็บข้อมูล
PD11 - ความเข้มแข็งของชุมชนที่เกิดจากกองทุนหมู่บ้าน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ความสามัคคี 2. ความซื่อสัตย์ 3. การช่วยเหลือกัน 4. ยกย่องคนทำความดี 5. โอกาสในการหาความรู้เพิ่มเติม 6. จำนวนครอบครัวที่มีอาชีพเลี้ยงตัวได้ 7. ครอบครัวอบอุ่นรักใคร่ปรองดอง 8. การรวมกลุ่ม 9. การประชุม/เสวนาสมาเสมอ 10. การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส 11. มีผู้นำที่มีคุณธรรม ยุติธรรม 	1. สมาชิกและชาวบ้าน	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ตามแบบ บร.2 และ บร.7 (จากข้อมูลดิบ 30 ครั้ว เรือน) 2. สังเกต
ระดับรายบุคคล			
PD12 - ผลที่ได้ตามวัตถุประสงค์ของการกู้			
PD12.1 - ผลโดยตรง	1. ผลการใช้เงินกู้ตามวัตถุประสงค์ของโครงการ	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ 2. สังเกต
PD12.2 - ผลโดยอ้อม	<ol style="list-style-type: none"> 1. ประสิทธิภาพ 2. การยอมรับจากชุมชน 	1. สมาชิกกองทุนหมู่บ้านที่ได้รับอนุมัติเงินกู้	<ol style="list-style-type: none"> 1. สัมภาษณ์ 2. สังเกตตาม บร.10

ตอนที่ 3 ตัวชี้วัดบริบท และตัวแปรศึกษา

ตัวชี้วัด หมายถึง ข้อความที่แสดงถึงหรือระบุประเด็นที่ต้องการประเมินหรือตัวแปรที่ต้องการศึกษาจะแสดงลักษณะทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ

ในการประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านคงตั้งได้กำหนดตัวชี้วัดตามกรอบแนวคิดทฤษฎีเชิงระบบ “ซิปปโมเดล” (CIPP Model) เป็นหลักในการกำหนดตัวแปรและตัวชี้วัดซึ่งจะแสดงถึงองค์ประกอบของกองทุนหมู่บ้าน ในรูปแบบ “ซิปปโมเดล” ดังจะแสดงในแผนภูมิที่ 3.1

แผนภาพที่ 1 แสดงระบบการทำงาน โครงการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง

ซึ่งมีรายการตัวชี้วัด ดังนี้

ตัวชี้วัดบริบท (C)

ตัวชี้วัดบริบท หมายถึง ตัวชี้วัดสภาพแวดล้อมของหน่วยระบบ A เป็นสำคัญ

ตัวชี้วัดบริบทของหน่วยระบบกองทุนหมู่บ้าน แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ

1. บริบทระดับหมู่บ้าน เช่น สภาพภูมิศาสตร์ของหมู่บ้าน / ชุมชน สภาพป่า และหนองน้ำ สภาพที่ดินทำกินของชาวบ้านในหมู่บ้าน / ชุมชน และตัวบ่งชี้

ตัวชี้วัดบริบทระดับหมู่บ้าน หรือตัวชี้วัดบริบทภายในท้องถิ่น ประกอบไปด้วยตัวแปรดังนี้

นี้

1.1 ประวัติ ความเป็นมาของหมู่บ้าน / ชุมชน

1.2 สภาพภูมิศาสตร์ของหมู่บ้าน

1.3 สภาพเศรษฐกิจและสังคมของชุมชน

1.4 ด้านวัฒนธรรมประเพณี

1.5 ข้อมูลด้านอื่น ๆ เช่น

1.5.1 โครงสร้างพื้นฐานและทรัพยากร เช่น จำนวนและสภาพโครงสร้างพื้นฐาน ถนน , ไฟฟ้า , ประปา , โทรศัพท์ และ จำนวนและทรัพยากร ป่าไม้ แหล่งน้ำแร่ ฯลฯ

1.5.2 ผู้นำชุมชน การรวมกลุ่ม และภูมิปัญญาท้องถิ่น เช่น ประเภทผู้นำที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ และ กลุ่มต่าง ๆ ที่มีอยู่ในปัจจุบัน ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านต่าง ๆ

1.5.3 โครงการพัฒนาที่ผ่านมา เช่น โครงการของภาครัฐ เอกชน และโครงการที่ชาวบ้านทำขึ้นเอง

1.5.4 ความเข้มแข็งของชุมชน เช่น สัมภาษณ์ตามแบบ บร. ครั้งที่ 1

2. บริบทระดับรายบุคคล เช่น อาชีพเดิม สมาชิกในครอบครัว สภาพการอยู่อาศัยรายได้ของครอบครัว หนี้สินของครอบครัวก่อนกู้เงินกองทุน

2.1 ความรู้ความสามารถของผู้กู้เงินกองทุน

2.2 ทรัพย์สินของผู้กู้และเครือญาติ

2.3 หนี้สินธนาคารของผู้กู้

2.4 หนี้ยารทุนนอกระบบของผู้กู้

2.5 อาชีพหลักของผู้กู้

2.6 รายได้ของครอบครัว

2.7 ประสิทธิภาพในการดำเนินการ

ตอนที่ 4 ตัวชี้วัดการประเมินโครงการโดยรวมและตัวแปรที่ศึกษา

โครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองโดยภาพรวมตามแนวคิดเชิงระบบประกอบไปด้วย 2 หน่วยระบบ ดังนี้

1. หน่วยระบบ A หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้
2. หน่วยระบบ B หน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละราย

ดังนั้นในการกำหนดตัวชี้วัดเพื่อที่จะประเมินโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองจึงเป็นไปตามกรอบความคิดทฤษฎีที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ซึ่งได้รายการตัวชี้วัด ดังนี้

ตัวชี้วัดของหน่วยระบบ A

หน่วยระบบ A คือ หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้ ประกอบไปด้วยตัวชี้วัดจำนวน 4 หมวด คือ

1. ตัวชี้วัดบริบท (Context Indicator) สำหรับตัวชี้วัดบริบทของหน่วยระบบ A นี้ ก็คือ ตัวชี้วัดที่กล่าวมาแล้วในตอนที่ 3

2. ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

- 2.1 นโยบาย ระเบียบ แนวทางการปฏิบัติ
- 2.2 การประชาสัมพันธ์
- 2.3 คณะกรรมการระดับอำเภอที่เกี่ยวข้อง
- 2.4 คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน
- 2.5 การสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่คณะกรรมการ
- 2.6 เงินกองทุน 1 ล้านบาท
- 2.7 เงินทุนสะสมอื่น ๆ
- 2.8 บัญชีตักกองทุนหมู่บ้าน

3. ตัวชี้วัดกระบวนการของหน่วยระบบ A ประกอบไปด้วย ตัวแปร ดังต่อไปนี้

- 3.1 การจัดทำระเบียบกองทุน
- 3.2 การจัดทำเอกสารขอขึ้นทะเบียน
- 3.3 ระบบบัญชีกองทุน
- 3.4 กิจกรรมเกี่ยวกับสมาชิกกองทุน
- 3.5 กิจกรรมเกี่ยวกับการกู้เงินกองทุน

- 3.6 การส่งเสริมการใช้เงินกู้
- 3.7 การตรวจสอบการใช้จ่ายเงินกู้
- 3.8 การจัดทำรายงานแหล่งเผยแพร่
- 3.9 การจัดสรรผลประโยชน์
- 3.10 สร้างเครือข่ายการเรียนรู้โดยบัณฑิต

4. ตัวชี้วัดผลผลิตของหน่วยระบบ A แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

5.1 ผลโดยตรง (Immediate Result) ได้แก่ ตัวแปร

- 4.1.1 จำนวนผู้กู้
- 4.1.2 ยอดเงินที่ให้กู้
- 4.1.3 อื่น ๆ

4.2 ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact)

- 4.2.1 จำนวนผู้กู้ที่ได้
- 4.2.2 จำนวนทุนสะสมของหมู่บ้าน
- 4.2.3 การขยายกิจการของผู้กู้
- 4.2.4 การเกิดกิจการใหม่ ๆ ขึ้นในท้องถิ่น

4.3 ผลกระทบทางอ้อม (Indirect Impact)

- 4.3.1 กองทุนหมู่บ้านมีศักยภาพและความเข้มแข็ง
- 4.3.2 ท้องถิ่นมีเครือข่ายการเรียนรู้
- 4.3.3 ท้องถิ่นมีเครือข่ายการตลาด
- 4.3.4 ท้องถิ่นมีภูมิคุ้มกันทางด้านเศรษฐกิจ
- 4.3.5 อื่น ๆ

ตัวชี้วัดของหน่วยระบบ B

หน่วยระบบ B คือ หน่วยระบบการดำเนินงานของผู้กู้แต่ละราย ประกอบไปด้วย ตัวชี้วัดจำนวน 4 หมวด คือ

1. ตัวชี้วัดบริบทของหน่วยระบบ B แบ่งออกได้เป็น 2 ระดับ ดังนี้

1.1 ตัวชี้วัดบริบทระดับหมู่บ้าน ซึ่งเป็นตัวชี้วัดบริบทชนิดเดียวกับตัวชี้วัดระดับหมู่บ้านของหน่วยระบบ A ที่กล่าวไว้ข้างต้น

1.2 ตัวชี้วัดบริบทระดับรายบุคคล ซึ่งเน้นตัวชี้วัดบริบทชนิดเดียวกับตัวชี้วัดบริบทระดับรายบุคคลของหน่วยระบบ A

- 1.2.1 ความรู้ความสามารถของผู้กู้และครอบครัว

- 1.2.2 ทรัพย์สินของผู้กู้และครอบครัว
 - 1.2.3 หนี้สินธนาคารของผู้กู้
 - 1.2.4 หนี้ภายนอกนอกระบบของผู้กู้
 - 1.2.5 อาชีพหลักของผู้กู้
 - 1.2.6 รายได้ของครอบครัว
 - 1.2.7 ประสิทธิภาพในการดำเนินการ
2. ตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้
 - 2.1 จำนวนเงินกู้ได้รับอนุมัติ
 - 2.2 จำนวนเงินลงทุนนอกเหนือจากเงินกู้
 - 2.3 วัตถุประสงค์การกู้เงินตามโครงการ
 - 2.4 สถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ วัสดุคืบ
 - 2.5 ความรู้ ทักษะในการประกอบอาชีพ
 - 2.6 จำนวนแรงงาน
 3. ตัวชี้วัดกระบวนการของหน่วยระบบ B ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้
 - 3.1 การใช้จ่ายเงินกู้
 - 3.2 การหาความรู้เพิ่มเติม
 - 3.3 การหาตลาด
 - 3.4 การทำบัญชีใช้จ่ายเงิน
 4. ตัวชี้วัดผลผลิตของหน่วยระบบ B แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้
 - 4.1 ผลโดยตรง (Immediate Result) ได้แก่
 - 4.1.1 ผลที่ได้ตามวัตถุประสงค์
 - 4.1.2 อื่น ๆ
 - 4.2 ผลกระทบโดยตรง (Direct Impact)
 - 4.2.1 ผู้กู้ได้ขยายกิจการ
 - 4.2.2 ผู้กู้ได้ทำกิจการด้วยเทคนิควิธีที่ดีขึ้นอันเนื่องมาจากการได้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
 - 4.2.3 อื่น ๆ
 - 4.3 ผลกระทบทางอ้อม (Indirect Impact) ได้แก่
 - 4.3.1 ผู้กู้มีการพึ่งพาตนเอง
 - 4.3.2 ผู้กู้มีศักยภาพและมีความเข้มแข็งในกิจการของตนเองอย่างยั่งยืน

4.3.3 การกลับคืนถิ่นของประชาชน

4.3.4 อื่น ๆ เช่น นักศึกษาได้เรียนรู้ธุรกิจ

กล่าวโดยสรุปแล้ว ตัวชี้วัดการประเมินโครงการ โดยภาพรวมของหน่วยระบบ A และหน่วยระบบ B มีความเชื่อมโยงต่อกัน เช่น ปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A บางตัว ต้องพึ่งผลผลิตของหน่วยระบบ B คือ รายได้เป็นเงิน ผู้กู้และผู้เช่าต้องส่งคืนกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ดังนั้น เงินที่ผู้ชำระคืนเป็นตัวชี้วัดปัจจัยนำเข้าของระบบ A

ความสำเร็จของโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง ต้องประเมินทั้ง 2 หน่วยระบบ เพราะหน่วยระบบ A ประสบความสำเร็จไม่ขึ้นอยู่กับผลผลิตที่ได้จากหน่วยระบบ B กล่าวคือ ถ้าหน่วยระบบการดำเนินงานของผู้กู้ประสบความสำเร็จ เงินที่ผู้ชำระคืนก็จะส่งเข้าไปเป็นปัจจัยนำเข้าให้แก่หน่วยระบบ A มากขึ้น ในน่านองคล้ายกันกับผลผลิตของหน่วยระบบ A คือ ยอดเงินที่ให้กับผู้กู้ ถ้าออกไปสู่คนดีและมากพอ หน่วยระบบ จะประสบความสำเร็จด้วย

ตอนที่ 5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์เพื่อประเมินโครงการจะใช้ทั้งวิธีแบบเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยที่

5.1 ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลที่อยู่ในลักษณะของตัวเลขแล้วสรุปโดยใช้ค่าสถิติ ข้อมูลที่หาเป็นค่าสถิติได้ เช่น รายได้ของชาวบ้าน อายุ เพศ เป็นต้น และค่าสถิติที่ใช้ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ฐานนิยม มัชฌิมฐาน ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เป็นต้น

5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นวิเคราะห์ข้อมูลที่เขียนบรรยายเกี่ยวกับความรู้ ความเข้าใจ หรือทัศนคติ การวิเคราะห์นี้อาจมาจากการสัมภาษณ์ การศึกษาเอกสารและข้อมูลที่มีการบันทึกไว้ เช่น ความรู้ความเข้าใจของคณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง เป็นต้น โคนใช้อัตราส่วน ร้อยละ ตาราง ในการวิเคราะห์

บทที่ 4

ผลการติดตามการประเมินโครงการ

ตอนที่ 1 ผลการประเมินบริบทชุมชน

ผลการประเมินบริบทชุมชน

1. บริบทระดับประเทศ

1.1 ความยากจนของประเทศ

ปัจจุบันนี้เศรษฐกิจของประเทศไทย ตกต่ำและวิกฤตเป็นอย่างมาก ทำให้รัฐบาลต้องกู้หนี้ยืมเงินจากต่างประเทศเพื่อสู้วิกฤตเศรษฐกิจของไทย แต่ก็เป็นการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุสำหรับประชากรในกลุ่มต่าง ๆ ในภาคเกษตรกรรมนั้นค่อนข้างจะเป็นกลุ่มที่ยากจนและน่าเป็นห่วงอย่างมาก เพราะผลผลิตทางการเกษตรที่ได้มานั้นมีราคาที่ตกต่ำ ทำให้เกษตรกรต้องกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินต่าง ๆ เป็นเหตุให้ประเทศต้องตกอยู่ในความยากจน

1.2 นโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลาง และขนาดย่อม (SMEs)

ไม่มีใครคาดคิดว่า ในช่วงเวลา 1 ปี ประเทศของเราจะประสบปัญหาอันร้ายแรงอย่างที่ เราไม่เคยพบเคยเห็นมาก่อน รัฐบาลในขณะนั้นคิดว่าปัญหาของเราสามารถแก้ไขได้เพียงข้ามปี เราต่างได้ใช้ความอดทน อดกลั้น เชื่อว่าสถานการณ์จะดีขึ้นหากเราทำตามแผนนโยบายการแก้ไข ปัญหา ตามที่กองทุนการเงินระหว่างประเทศ หรือ IMF ได้ให้แนวทางและกรอบของการแก้ไข ปัญหา กับเรามาคนไทยทุกคนก็ทำได้ดีเยี่ยม ไม่มี ความรุนแรง แต่กระนั้น ทุกสิ่งที่เกิดขึ้นกลับ เป็นไปในทางตรงกันข้าม อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศในปี 2541 คิดลบไป 7% ความหวังจะกลับมามีชีวิตที่สมบูรณ์เหมือนเดิมดูจะเลือนลางไปทุกที แต่ท่ามกลางการล่มสลาย ของธนาคารและกิจการขนาดใหญ่ จนกลายเป็นการล่มสลายของระบบเศรษฐกิจนั้น เชื่อหรือไม่ว่า มีคนกลุ่มหนึ่งที่รอดพ้น พวกเขาเป็นเพียงส่วนหนึ่งและส่วนเดียวของระบบเศรษฐกิจที่ยังคงทำงาน หาเงินได้ พวกเขาบางคนมียอดขายคนละกว่า 200 ล้านบาท เป็นยอดขายที่เพิ่มขึ้นมากอย่าง น่าประหลาดใจ บางแห่งมีกำไร 50 ล้านบาท และมีแนวโน้มกำไรเพิ่มขึ้นมากกว่า 10 - 30% ในปีนี้ กิจการของพวกเขาเหล่านี้มักมีทุนไม่มากไม่กู้เงินต่างชาติ แต่ผลิตสินค้าที่หลากหลาย ใช้ฝีมือ มีความงาม และคุณภาพในระดับสากล กิจการเหล่านี้ล้วนเป็นกิจการขนาดกลางและเล็ก ซึ่งจากนี้ เราจะเรียกพวกเขาว่า SME : Small & Medium Size Enterprise

SME คือ ธุรกิจขนาดเล็กและขนาดกลางโดยย่อมาจาก Small and Medium Enterprises เนื่องจากรัฐเริ่มให้ความสนใจกิจการขนาดเล็กและขนาดกลางมากขึ้น อีกทั้งกระทรวง

อุตสาหกรรมที่มีนโยบายที่จะส่งเสริมและสนับสนุนกิจการขนาดกลาง และเล็กอย่างชัดเจน เพราะเห็นว่าเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศทั้งทางด้านเศรษฐกิจ และสังคม โดยมี กรมส่งเสริมอุตสาหกรรมรับผิดชอบอยู่ ทั้งนี้ SME ของไทย (รักไทย) จึงไม่ใช่กิจการในลักษณะเดิม แต่จะต้องมีลักษณะใหม่ คือ

1. เป็นธุรกิจที่สามารถขายได้ในบาท โชน และดอลลาร์ โชนส์
 2. ต้องเป็น SME ที่ผลผลิตมีดีไซน์ และมีคุณภาพที่ตลาด โลกต้องการและยอมรับได้
 3. จะมีความสัมพันธ์ทางการบริหาร การออกแบบ และการผลิตที่เป็นสากลโดยมีหุ้นส่วนผู้บริหารมาจากที่ใดก็ได้ของโลก ที่มีทักษะมีเทคโนโลยีมาถ่ายทอดและร่วมเป็น เจ้าของร่วม
- เสี่ยง
4. จะต้องมีความเข้าใจตลาดของคนอย่างแท้จริง
 5. จะต้องมีการปรับผลผลิตให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของตลาด
 6. จะต้องลดต้นทุนการผลิตให้ถูกที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยจะต้อง ไม่มองหา แหล่งเงินทุนในประเทศ เท่านั้น

1.3 ภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศ

สภาวะการค้าและการส่งออกของประเทศมีมากในรูปแบบของภาคเกษตรกรรม เช่น การส่งออกข้าว การส่งออกอาหารสัตว์ การส่งออกเสื้อผ้า ซึ่งแต่ละปีการส่งออกสินค้าจำพวกนี้มีมากแต่ก็ไม่มากเท่ากับการรับซื้อสินค้าจากต่างประเทศ เพราะส่วนใหญ่สินค้าที่ซื้อเข้ามาจะเป็นจำพวกสินค้าสิ้นเปลือง เช่น น้ำมันดิบ รถยนต์ ซึ่งแต่ละปีไทยเสียดุลทางการค้ามาก ซึ่งทำให้ส่งผลเสียทางเศรษฐกิจ ดังนั้น ทางที่ดีต้องลดการขาดดุลการค้าโดยการประหยัดเพื่อการค้าซื้อสินค้าจากต่างประเทศจะได้ลดน้อยลงอาจทำให้สภาวะการขาดดุลการค้าของประเทศลดน้อยลงก็ได้

1.4 สภาพแวดล้อมของประเทศในปัจจุบัน

ปัจจุบันนี้ ประเทศไทย มีสภาพแวดล้อมที่เลวลงเป็นอันมากเนื่องจากว่าคนไทยส่วนใหญ่เห็นแก่ตัว ไม่รู้จักรักษาสมดุลทางธรรมชาติ อังในเขตเมืองหลวงสภาวะมลพิษทางอากาศยิ่งทวีคูณมาก ผู้คนเป็นโรคเกี่ยวกับทางเดินหายใจ ทั้งโรคภูมิแพ้ โรคหอบ โรคหืด ฯลฯ และในต่างจังหวัดก็มีการตัดไม้ทำลายป่ากัน บุกรุกที่ป่าสงวน ทำให้อากาศร้อน ฝนไม่ตกต้องตามฤดูกาล เมื่อน้ำแล้งก็แล้งจัดถ้าอยากให้ประเทศมีสภาวะเหมือนเดิมทุกคนในประเทศต้องร่วมแรงร่วมใจกันปกป้องและรักษาสมดุลธรรมชาติ และต้องไม่ทำร้ายธรรมชาติกันเหมือนที่เคยเป็นอยู่ในปัจจุบันนี้

1.5 ความเคียดแค้นและการเป็นหนี้สินของประชาชน

เมื่อเศรษฐกิจตกต่ำ สินค้ามีราคาแพงขึ้น ประชาชนต้องการความอยู่รอดจึงต้องหาหนทางต่าง ๆ โคนการกู้ยืมเงินจากนายทุน และแหล่งเงินกู้จากสถาบันทางการเงินต่าง ๆ เพื่อนำมาประกอบอาชีพ เมื่อเศรษฐกิจไม่ดี ผู้คนก็ไม่มีกำลังในการบริโภคสินค้าทำให้เกิดการขาดทุนของธุรกิจขนาดเล็ก ทำให้ผู้ที่กู้เงินมาไม่มีเงินคืนทำให้เกิดความเคียดแค้นจากการเป็นหนี้สินของประชาชน

1.6 บรรยากาศของความอ่อนแอในท้องถิ่นชนบท บางคนเรียกว่าความล่มสลายของท้องถิ่นชนบท

เมื่อสังคมไทยเปลี่ยนไปมันก็เป็นผลกระทบตั้งแต่สังคมในเมืองผู้คนต่างเห็นแก่ประโยชน์ของตัวเองเป็นหลัก มีการแก่งแย่งชิงดีกัน สถานะครอบครัวจากขยายมาเป็นครอบครัวเดี่ยวเมื่อเมืองใหญ่คือแหล่งทำมาหากิน ทำให้ผู้คนในชนบทหันเหเข้ามาหางานทำในเมืองกันมากขึ้นเป็นเหตุให้ท้องถิ่นไม่มีผู้คนอยู่ ทำให้สังคมในท้องถิ่นเกิดการล่มสลาย การเป็นอยู่ของท้องถิ่นเปลี่ยนไปคนหนุ่มสาวในวัยแรงงาน ออกไปหางานทำยังเมืองใหญ่ เหลือไว้แต่เด็กกับคนชราที่อยู่เฝ้าบ้านเพียงลำพัง และจะเกิดการเปลี่ยนแปลงมากยิ่งขึ้น ถ้าสังคมไทยยังเป็นอยู่อย่างนี้

1.7 ค่านิยมในกระแสวัฒนธรรม และสินค้าจากต่างประเทศ

ในปัจจุบันนี้คนไทยเปลี่ยนแปลงการเป็นอยู่อย่างมาก โดยหันมานิยมวัฒนธรรมและสินค้าจากต่างประเทศ โดยเฉพาะวัฒนธรรมการกิน , การแต่งตัว , การดำรงชีวิตประจำวัน ซึ่งค่านิยมนี้ทำให้คนไทยต้องเสียดุลทางการค้าจากต่างประเทศเป็นอย่างมาก เพราะต้องนำเข้าสินค้าบางประเภทสิ่งเหล่านี้เป็นวัฒนธรรมที่ผิด ๆ ถ้าคนไทยมองย้อนมกลับมาและใช้ชีวิตเหมือนเดิมที่ปู่ย่าเราได้ปฏิบัติกันมานาน ประเทศไทยก็คงไม่ป็นหนี้สินต่างประเทศขนาดนี้ก็ได้

2. บริบทระดับท้องถิ่น

2.1 ประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน

1. ที่มาของชื่อหมู่บ้านคงเค็ง

ประชาชนส่วนใหญ่มาจากอำเภอประทาย เมื่อ พ.ศ. 2515 ได้มีชาวบ้าน 3 ครอบครัวมาจับจองที่ดินก่อน ต่อมาก็ได้มีชาวบ้านเริ่มทยอยกันมาอีกเรื่อยๆ จนเป็นหลายครอบครัว จนปี พ.ศ. 2530 ได้แยกหมู่บ้านออกจากบ้านโนนเพชร หมู่ที่ 10 บลหนองน้ำใส เป็นคงเค็ง หมู่ที่ 14 เหตุผลที่ชื่อบ้านคงเค็งเนื่องจากเมื่อก่อนที่แห่งนี้เคยเป็นป่าคงคิบและประชาชนส่วนใหญ่มาจาก อำเภอประทายซึ่งที่อำเภอประทายก็เป็นป่าคงคิบ

2. คนกลุ่มแรกที่มาเริ่มก่อตั้งหมู่บ้านดงเค็ง

- นายชา สุทธิสน เข้ามาอยู่ปี พ.ศ. 2515 มี 3 ครอบครัว
- นายอ้วน สุทธิสน
- นายหนู หุ้มไรสง

โดยคนกลุ่มนี้ได้อพยพมาจาก บ้านคอนใหญ่ ตำบล คอนมัน อำเภอประทาย จังหวัดนครราชสีมา

3. สภาพทางภูมิศาสตร์หมู่บ้านดงเค็ง

ก่อนที่จะตั้งหมู่บ้าน เป็นไร่ เป็นป่าที่อุดมสมบูรณ์มีคลองน้ำไหลผ่าน ฝนตกตามฤดู แล้วจึงมีประชากรมาอาศัยทีละเล็กทีละน้อย จนมาถึงปัจจุบัน มีประชากรถึง 46 ครัวเรือน

4. อาชีพ (อาชีพหลัก / รอง)

4.1 อาชีพเกษตรกรรม

- (1) ปลูกข้าวเจ้าและข้าวเหนียว
- (2) ปลูกมันสำปะหลัง
- (3) ปลูกอ้อย

4.2 อาชีพเลี้ยงสัตว์

- (1) วัว
- (2) ควาย

5. การเปลี่ยนแปลงด้านสาธารณูปโภค

5.1 ถนนเมื่อเริ่มก่อตั้งหมู่บ้านดงเค็ง มีสภาพเป็นถนนแบบทางเกวียน

- (1) เป็นถนนลูกรัง เมื่อ พ.ศ. 2535 ยาว 6 ก.ม.
- (2) ไฟฟ้าเข้าสู่หมู่บ้านดงเค็ง เมื่อ พ.ศ. 2536
- (3) ประปาหมู่บ้านดงเค็ง สร้างเมื่อ พ.ศ. 2542

2.2 สภาพปัจจุบัน

1. ลักษณะที่ตั้งหมู่บ้าน

บ้านดงเค็งอยู่ทางทิศตะวันตกของอำเภอสีคิ้ว

2. อาณาเขตติดต่อ

บ้านดงเค็งหมู่ที่ 14 ตำบลหนองน้ำใส อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา มีอาณาเขตติดต่อดังนี้

ทิศเหนือ	จุด	บ้านทรัพย์ทวี	ตำบลหนองน้ำใส	อำเภอสีคิ้ว
ทิศใต้	จุด	บ้านโนนเพชร	ตำบลหนองน้ำใส	อำเภอสีคิ้ว
ทิศตะวันออก	จุด	บ้านสง่า	ตำบลหนองน้ำใส	อำเภอสีคิ้ว
ทิศตะวันตก	จุด	บ้านเขากระโดน	ตำบลหนองน้ำใส	อำเภอสีคิ้ว

3. การคมนาคม

การเข้าสู่หมู่บ้านคงเค็งหมู่ที่ 14 มีเส้นทางที่พาหนะสามารถเข้าไปได้ถึงเพียงเส้นทางเดียว มีถนนไปยังอำเภอที่เป็นเส้นทางที่สะดวกที่สุดจากหมู่บ้านถึงอำเภอ 1 สาย ห่างจากอำเภอประมาณ 40 กิโลเมตร

การเดินทาง มีรถโดยสารผ่านทางเข้าหมู่บ้าน เพราะว่าเป็นเส้นทางผ่านระหว่างหมู่บ้านหนองน้ำใส บ้านทรัพย์ทวี บ้านลาดพัฒนา บ้านโนนเพชร ทำรถจะอยู่ในบริเวณกลางตลาดสด การเดินทางสะดวก

ส่วนการติดต่อภายในหมู่บ้าน จะมีถนนหลักในหมู่บ้าน 1 สาย นอกนั้นเป็นเส้นทางเดินเล็ก ๆ ที่สามารถเดินต่อทะเลูกันได้

4. ลักษณะประชากร

จากการสำรวจเมื่อเดือนธันวาคม ปี พ.ศ. 2544 หมู่บ้านคงเค็งหมู่ที่ 14 ตำบลหนองน้ำใส อำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา มีจำนวน 46 ครัวเรือน มีประชากรทั้งหมด 215 คน เป็นชาย 112 คน หญิง 103 คน อาชีพส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำการเกษตร มีพื้นที่ 638 ไร่ พื้นที่นา 300 ไร่ พื้นที่สวน 338 ไร่

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของประชากรจำแนกตามลักษณะของประชากร

ลักษณะของประชากร	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
- ชาย	112	52.09
- หญิง	103	47.91
2. อายุ		
1 วัน - 3 ปีเต็ม	25	11.62
3 ปี 1 วัน - 6 ปีเต็ม	30	13.95
6 ปี 1 วัน - 12 ปีเต็ม	20	9.30
12 ปี 1 วัน - 14 ปีเต็ม	20	9.30
14 ปี 1 วัน - 18 ปีเต็ม	20	9.30
18 ปี 1 วัน - 50 ปีเต็ม	40	18.60
50 ปี 1 วัน - 60 ปีเต็ม	40	18.60
60 ปี ขึ้นไป	20	9.30
รวม	215	100

ผลการจำแนกจำนวนประชากรจะเห็นได้ว่าจำนวนประชากรภายในหมู่บ้านช่วงอายุระหว่าง 18 – 50 ปี มี 18.60 % ซึ่งเป็นผลดีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชนและครอบครัว เพราะส่วนใหญ่จะอยู่ในวัยแรงงาน ส่วนระดับการศึกษาจะเห็นได้ว่าในหมู่บ้านมีการศึกษาในระดับที่ต่ำมาก

ตารางที่ 2 รายได้ของประชาชนในหมู่บ้านต่อปี ในแต่ละครอบครัว

รายได้ (บาท)	จำนวนครอบครัว
1,000 - 5,000	-
5,001 – 10,000	-
10,001 – 20,000	10
20,001 - 30,000	20
30,001 – 50,000	10
50,001 – 100,000	6

เมื่อดูรายได้ของประชาชนในหมู่บ้านจะเห็นได้ว่า มีรายได้ ตั้งแต่ 10,000 บาท ขึ้นไป

5. แหล่งน้ำในหมู่บ้าน

ตารางที่ 3 จำนวนแหล่งน้ำและการใช้น้ำจำแนกตามแหล่งน้ำ

แหล่งน้ำ	จำนวน	การใช้น้ำ	
		ตลอดปี	ไม่ตลอดปี
สระน้ำ	1	/	-
บ่อน้ำตื้น	9	/	-
บ่อน้ำบาดาล	3	-	/
เขื่อนกั้นน้ำ	1	/	-

จากตารางการใช้น้ำจะเห็นว่าบ้านคงเต็ง มีน้ำใช้ตลอดปีซึ่งเป็นผลดีทางการเกษตรของชาวบ้าน

2.3 ด้านเศรษฐกิจทั้งหมดบ้าน

1. อาชีพหลักและอาชีพรองของชาวบ้าน

1.1 อาชีพหลัก คือ

1.1.1 เกษตรกรรม ได้แก่

- (1) มันสำปะหลัง
- (2) อ้อย
- (3) ข้าวเจ้าและข้าวเหนียว

1.1.2 เลี้ยงสัตว์ ได้แก่

- (1) วัว
- (2) ควาย

2. จำนวนพื้นที่ทำการเกษตร

2.1 มีพื้นที่ทำการเกษตร จำนวน 638 ไร่ แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

- ที่นา 300 ไร่
- ที่สวน 338 ไร่

2.2 ทั้งหมดบ้านซื้อปุ๋ยเคมีปีละ 600 กระสอบ

3. จำนวนที่ดินทำกินโดยเฉลี่ย

3.1 ครอบครัวที่มีที่ดินทำกินโดยเฉลี่ย

จำนวน	1-5 ไร่	มีจำนวน	14	ครอบครัว (เป็นที่ดินของตนเอง)
	6-10 ไร่	มีจำนวน	5	ครอบครัว (เป็นที่ดินของตนเอง)
	11-12 ไร่	มีจำนวน	13	ครอบครัว (เป็นที่ดินของตนเอง)
	21-50 ไร่	มีจำนวน	10	ครอบครัว (เป็นที่ดินของตนเอง)
	50 ไร่ขึ้นไป	มีจำนวน	-	ครอบครัว (เป็นที่ดินของตนเอง)

3.2 การประกอบอาชีพ

- (1) ทำนา 40 ครอบครัว (เป็นที่ดินของตนเอง)
- (2) ค้าขาย 4 ครอบครัว
- (3) รับจ้าง 46 ครอบครัว
- (4) ผู้มีอาชีพทำนา แต่ไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง มี 5 ครอบครัว

3.3 ประเภทการทำนา

- (1) นาหว่าน 200 ไร่ เริ่มเมื่อ พ.ศ. 2520
- (2) นาดำ 100 ไร่

4. จำนวนและประเภทร้านค้าในหมู่บ้าน แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

4.1 ร้านค้า

ในบ้านคงเค็งมีร้านค้าทั้งหมด 2 ร้าน ดังนี้

- (1) ร้านนายสมศักดิ์ ศรีรักสูงเนิน
- (2) ร้านประสิทธิ์ หุ้มไธสง

สำหรับสินค้าภายในร้าน ได้แก่ ยาสีฟัน ผงซักฟอก สบู่ ยาสระผม อาหารแห้ง อาหารบด น้ำ และของชำต่าง ๆ จะเปิดขายเวลาประมาณ 06.00 – 20.00 น. ทุกวัน

5. จำนวนโรงสีในหมู่บ้าน

ไม่มีในหมู่บ้านคงเค็ง

6. โรงงานอุตสาหกรรมในหมู่บ้าน

ไม่มีโรงงานในหมู่บ้าน

7. โรงเรียนในหมู่บ้าน (จำนวนครู / จำนวนนักเรียน)

ไม่มีโรงเรียนในหมู่บ้าน

8. โรคที่เจ็บป่วย

- (1) โรคไข้เลือดออก
- (2) พิกการ เช่น พิกการทางสมอง หู

9. สถานที่รักษาเมื่อเจ็บป่วย

สถานีนอนามัยที่ใกล้ที่สุดอยู่บ้านหนองน้ำใส

2.4 ด้านวัฒนธรรมประเพณี

ศาสนา ประเพณี วัฒนธรรมและความเชื่อ

ชาวบ้านคงเค็งทั้งหมดนับถือศาสนาพุทธ การนับถือศาสนาของชาวบ้านจะมีลักษณะเป็นแบบศาสนาตีบทอด คือ นับถือกันตามบรรพบุรุษ วัดจะเข้ามาเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของชาวบ้านในเรื่องพิธีกรรมเป็นส่วนใหญ่ สำหรับความเชื่อในเรื่องบาปบุญคุณโทษ เชื่อว่านรก – สวรรค์ มีจริง วัดและศาสนาจึงเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตของชาวบ้านคงเค็ง

บ้านคงเค็งไม่มีวัด แต่จะไปทำบุญที่วัดทรัพย์ทวี ตำบลหนองน้ำใส ซึ่งตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงของบ้านคงเค็งซึ่งห่างจากบ้านคงเค็งประมาณ 1 กิโลเมตร พระที่วัดทรัพย์ทวี มีอยู่ทั้งหมด 7 รูป และมีภาษาพื้นบ้าน คือ ภาษาอีสาน

ชาวบ้านคงเค็ง มีประเพณีที่สมาชิกภายในหมู่บ้านได้ถือปฏิบัติสืบทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษ ซึ่งชาวบ้านให้ความสำคัญต่อคุณค่าของงานบุญประเพณีไม่เปลี่ยนแปลงสำหรับงานประเพณีที่สำคัญมีดังนี้

(1) เดือนสาม หรือ เดือนกุมภาพันธ์ มีประเพณีที่เรียกว่า “บุญเวส” หรือ “บุญมหาชาติ” ซึ่งเป็นงานที่ใหญ่มีการประดับวัดด้วยก้านกล้วย ต้นอ้อย ตกแต่งให้เหมือนเป็นป่า ชาวบ้าน จะพากันไปทำบุญที่วัดอย่างพร้อมเพรียงกัน ซึ่งมีความเชื่อกันว่าการทำงานบุญในวันนี้จะทำให้ได้พบกับพระศรีอริยเจ้าในชาติหน้า และจะมักเดินขบวนซึ่งจะเรียกกันว่า “แห่กระร่อน” ซึ่งจะเดินเรียกรายเงินไปตามหมู่บ้านต่าง ๆ เพื่อนำเงินไปตามหมู่บ้านต่าง ๆ เพื่อนำเงินไปบูรณวัด ซึ่งถือได้ว่าเป็นงานบุญที่ชาวบ้านมีความสุขสนุกสนานจริง

(2) เดือนห้า หรือเดือนเมษายน มีประเพณีสงกรานต์ หรือปีใหม่ของชาวไทย มีการรดน้ำ คำหว่าผู้เฒ่าผู้แก่ เป็นการขอพรปีใหม่ และเป็นศิริมงคลกับตัวเอง การทรงน้ำพระ ทำอาหารคาวหวานไปทำบุญที่วัด มีการสาดน้ำกันระหว่างคนภายในหมู่บ้าน และคนจากที่อื่น ซึ่งทำให้ชาวบ้านมีความสุขสนุกสนานจริง

(3) เดือนแปด หรือ เดือนกรกฎาคม ทำบุญเข้าพรรษา ชาวบ้านจะทำบุญโดยการถวายเทียนเข้าพรรษา ถวายผ้าอาบน้ำฝน และเครื่องอิฐบริขารที่จำเป็นเพื่อใช้ระหว่างจำพรรษา 3 เดือน และชาวบ้านยังให้ลูกหลานที่อยู่ในช่วงเป็นหนุ่มบวชในช่วงนี้ด้วย

(4) เดือนสิบเอ็ด หรือ เดือนตุลาคม ทำบุญออกพรรษา ชาวบ้านจะทำบุญโดยมีการทอดผ้าป่า และกฐินเข้าวัด เพื่อสร้างบุญกุศล จะได้พบพระศรีอริยเจ้าในชาติหน้าเพื่อนำเงินไปบูรณะวัด ที่สึกหรอลงไป

2.5 ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

1. จำนวนและสภาพของโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ หอกระจายข่าว ศาลาประชาคม ไปรษณีย์ ฯลฯ

1.1 ถนน

(1) บ้านคงเค็งมีถนนถึงอำเภอ 1 สาย ห่างจากอำเภอประมาณ 40 กิโลเมตร โดยเป็นถนนลาดยาง เป็นถนนเส้นเดียวที่ชาวบ้านใช้ในการเดินทางออกไปยังอำเภอ ส่วนถนนในบ้านคงเค็งทั้งหมด เป็นถนนลูกรัง ความยาว 2000 เมตร และเริ่มสร้างถนนลูกรัง เมื่อ พ.ศ. 2535 โดยได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานองค์การบริหารส่วนตำบลหนองน้ำใส

1.2 ไฟฟ้า

ไฟฟ้าเข้าสู่หมู่บ้านคงเค็งเมื่อ พ.ศ. 2536 ปัจจุบันบ้านคงเค็งมีไฟฟ้าใช้ครบทุกครัวเรือน โดยมีใช้ไฟฟ้าในแต่ละครัวเรือนมีดังต่อไปนี้

(1) ตู้เย็น

11 เครื่อง

(2) พัดลม	45	เครื่อง
(3) หม้อหุงข้าวไฟฟ้า	45	เครื่อง
(4) ทีวีสี	44	เครื่อง
(5) ทีวีขาวดำ	1	เครื่อง
(6) โทรศัพท	2	เครื่อง
(7) หอกระจายข่าว	1	แห่ง

1.3 ประปาหมู่บ้าน

ในหมู่บ้านนี้มีระบบประปาหมู่บ้าน 1 แห่ง มีครัวเรือนที่ใช้น้ำจากระบบประปาเนี้ตลอดปี จำนวน 41 ครัวเรือน ซึ่งประปาหมู่บ้านแห่งนี้ได้ก่อตั้งขึ้น เมื่อ ปี พ.ศ. 2542 โดยเกิดจากหมู่บ้านมีความยากลำบากในการนำน้ำที่จะอุปโภคบริโภคมาใช้เพราะจะต้องเดินทางไปนำมาจากคลองน้ำที่มีอยู่ในหมู่บ้าน เพื่อสร้างประปาหมู่บ้านขึ้น ซึ่งผู้ใหญ่บ้านจึงเห็นด้วยและได้เรียกประชุมราษฎรหมู่บ้าน ขณะนั้นมีเพียง 41 ครัวเรือน ราษฎรได้เห็นพ้องต้องกันที่จะสร้างประปาหมู่บ้านขึ้น

1.4 โทรศัพทสาธารณะ

ในหมู่บ้านคงเค็งมีผู้สาธารณะ 1 แห่ง ซึ่งตั้งอยู่ที่บ้านผู้ใหญ่บ้าน

1.5 หอกระจายข่าว

หอกระจายข่าวบ้านคงเค็งจัดตั้งขึ้น โดยได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาล ตั้งอยู่บริเวณบ้านผู้ใหญ่บ้าน ใช้ประโยชน์ในการประกาศข่าวคราวภายในหมู่บ้าน

2. จำนวนและสภาพทรัพยากร เช่น ป่าไม้ แหล่งน้ำ สภาพที่ดิน ฯลฯ ที่เป็นสาธารณประโยชน์

2.1 ป่าไม้และพื้นที่สาธารณะ

เมื่อก่อนบ้านคงเค็งเป็นป่าไม้ไผ่ และเป็นป่าที่อุดมสมบูรณ์ ปัจจุบันพื้นที่ได้ถูกถางเป็นที่อยู่อาศัย

2.2 แหล่งน้ำ แยกออกเป็นดังนี้

(1) ประเภทน้ำคืมน้ำใช้

ในหมู่บ้านนี้มีระบบประปาหมู่บ้าน 1 แห่ง มีครัวเรือนที่ใช้น้ำจากระบบน้ำประปาเนี้ตลอดปี จำนวน 41 ครัวเรือน

การเมืองการปกครอง

บ้านดงเต็งมีผู้ใหญ่บ้าน คือ นายประสิทธิ์ หุ้มไรสง ซึ่งได้รับคัดเลือกกันเป็นผู้ใหญ่บ้านตามระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย เข้ามาดำรงตำแหน่ง โดยมีการกระจายอำนาจการปกครอง ในรูปของคณะกรรมการหมู่บ้าน ซึ่งมีรายชื่อคณะกรรมการดังนี้

(1) นายประสิทธิ์ หุ้มไรสง	ผู้ใหญ่บ้าน
(2) นายสำรวย ผิวจันทร์	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
(3) นายคะโน สุกหา	อบต.
(4) นายจำรัส หุ้มไรสง	อบต.

ซึ่งคณะกรรมการหมู่บ้านมีการประชุมกันทุกเดือน ๆ ละ 1 ครั้ง พร้อมกับประชุมชาวบ้านในหมู่บ้านด้วย การประชุมภายหลังจากที่ผู้ใหญ่บ้านไปประชุมที่อำเภอมา แล้วแจ้งให้กรรมการหมู่บ้าน สถานที่ประชุม คือ บริเวณ พื้นที่กลางหมู่บ้าน

2. กลุ่มต่าง ๆ ที่มีอยู่ในหมู่บ้าน (จำนวนสมาชิก, ทุนของกลุ่ม, กิจกรรมกลุ่ม, ปีที่ก่อตั้ง)

กลุ่มกิจกรรมบ้านดงเต็งมีหลายกลุ่ม แต่ที่เด่นชัดมี 2 กลุ่ม ได้แก่

2.1. กลุ่มโครงการแก้ไขปัญหาคาความยากจน (กข.คจ.)

ตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2544 มีสมาชิกก่อตั้งจำนวน 52 คน บ้านดงเต็งได้รับการสนับสนุนงบประมาณ โครงการแก้ไขปัญหาคาความยากจน (กข.คจ.) จากกรมการพัฒนาชุมชนเพื่อให้ครัวเรือนยากจนที่มีรายได้น้อยกว่า เกณฑ์ความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) ยืมไปประกอบอาชีพ และกำหนดส่งคืนเป็นงวด ๆ ภายใน 2 ปี ซึ่งจะทำให้ชาวบ้านมีรายได้อีกเพิ่มขึ้น

2.2. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

มีสมาชิกก่อตั้งจำนวน 67 คน มีวัตถุประสงค์เพื่อระดมเงินออกจากสมาชิกสำหรับเป็นเงินทุนให้สมาชิกยืมไปประกอบอาชีพหรือบรรเทาความเดือดร้อนฉุกเฉินปัจจุบันมีเงินกลุ่ม 43,000 บาท

3. ภูมิปัญญาท้องถิ่น ด้านต่าง ๆ

3.1 ด้านอุตสาหกรรมและหัตถกรรม

- (1) นายเจ็ย มลติปฐม อายุ 65 ปี เชี่ยวชาญด้าน การจักสาน ที่อยู่ที่ติดต่อก็ได้

บ้านเลขที่ 216 หมู่ 14 บ้านดงเค็ง ตำบลหนองน้ำใส อำเภอสีคิ้ว จังหวัด
นครราชสีมา

3.2 ด้านการแพทย์แผนไทย

(1) นางประไพ พันธุ์มา อายุ 41 ปี เชี่ยวชาญด้าน สมุนไพร
ที่อยู่ติดต่อได้
บ้านเลขที่ 15/5 หมู่ที่ 14 บ้านดงเค็ง ตำบลหนองน้ำใส อำเภอสีคิ้ว
จังหวัด นครราชสีมา

(2) นางม้วน สุขไสยา อายุ 66 ปี เชี่ยวชาญด้าน นวดแผนโบราณ
ที่อยู่ติดต่อได้
บ้านเลขที่ 201 หมู่ที่ 14 บ้านดงเค็ง ตำบลหนองน้ำใส อำเภอสีคิ้ว
จังหวัดนครราชสีมา

3.3 ด้านกองทุนและธุรกิจชุมชน

(1) นายประสิทธิ์ หุ้มไรสง อายุ 44 ปี เชี่ยวชาญด้าน การเป็นผู้นำใน
การจัดการกองทุนชุมชน
ที่อยู่ติดต่อได้
บ้านเลขที่ 111 หมู่ที่ 14 บ้านดงเค็ง ตำบลหนองน้ำใส อำเภอสีคิ้ว
จังหวัด นครราชสีมา

(2) นายสมศักดิ์ ศรีรักสูงเนิน อายุ 61 ปี เชี่ยวชาญด้าน ผู้นำจัดตั้งกอง
ทุนสวัสดิการรักษาพยาบาล
ที่อยู่ติดต่อได้
บ้านเลขที่ 22/21 หมู่ที่ 14 บ้านดงเค็ง ตำบลหนองน้ำใส อำเภอสีคิ้ว
จังหวัดนครราชสีมา

4. โครงการของรัฐบาล

- (1) โครงการ ก่อสร้างถนน คสล.
โดยหน่วยงาน องค์การบริหารส่วนตำบล สีคิ้ว
เข้ามา พ.ศ. 2544
ผลการดำเนินการ สำเร็จ เมื่อ 16 มิถุนายน 2544
- (2) โครงการ สงเคราะห์คนชกจน
โดยหน่วยงาน เทศบาลตำบลสีคิ้ว

เข้ามา พ.ศ. 2544

ผลการดำเนินงาน สำเร็จเมื่อ 12 ธันวาคม 2544

1. โครงการของภาคเอกชน
ไม่มีเข้ามาพัฒนาช่วยเหลือชาวบ้าน
2. โครงการที่ชาวบ้านทำขึ้นเอง
ประปาหมู่บ้านและมีหน่วยงานภาครัฐ เข้ามาดำเนินการสร้างตั้งประปา และวางระบบ

ประปา

1. อาชีพหลักของชาวบ้าน

1.1 เกษตรกรรม ได้แก่

- (1) มันสำปะหลัง
- (2) ข้าว, อ้อย

1.2 เลี้ยงสัตว์ ได้แก่

- (1) วัว
- (2) ควาย

2. ปัญหาอุปสรรค ในการประกอบอาชีพ

2.1 ต้นทุนในการผลิตสูง เช่น ปุ๋ยแพง ค่าพันธ์ ค่าจ้าง

2.2 ราคาผลผลิตต่ำ

2.3 อาชีพเชิงจักร คือไม่มีงานรับเหมาเย็บผ้าเข้ามา ทำให้ไม่มีรายได้

เข้ามาใช้จ่ายหมุนเวียนเกิดปัญหาไม่มีเงินผ่อนชำระทั้งกองทุนหมู่บ้านและค่าจักร

3. ตัวชี้วัดบริบทเฉพาะตัว ประกอบไปด้วยตัวแปรดังต่อไปนี้

- (1) ความรู้ความสามารถของผู้กู้และครอบครัว
- (2) ทรัพย์สินของผู้กู้และเครือญาติ
- (3) หนี้สินธนาคารของผู้กู้
- (4) หนี้ภายนอกนอกระบบของผู้กู้
- (5) อาชีพหลักของผู้กู้
- (6) รายได้ของครอบครัว
- (7) ประสบการณ์ในการดำเนินกิจการ

ตอนที่ 2 ผลการประเมินโครงการโดยภาพรวม

2.1 ผลการประเมินหน่วยระบบ A (หน่วยระบบการบริหารจัดการและแนะนำส่งเสริมผู้กู้)

2.1.1 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ A พบว่า

(1) นโยบายของรัฐบาล เกี่ยวกับโครงการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ จากการสัมภาษณ์และเปิดเวทีชาวบ้านพบว่าชาวบ้านส่วนใหญ่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายของรัฐบาลพอสมควร เพราะได้มีการประชาสัมพันธ์กันอย่างค่อเนื่อง ได้ข้อมูลจากการสอบถามและการสัมภาษณ์

(2) เงิน 1 ล้านบาท คือเงินที่รัฐบาลจัดสรรให้เป็นเงินหมุนเวียนภายในหมู่บ้านเพื่อประกอบอาชีพ เพิ่มรายได้ให้ครอบครัว และพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนให้ดีขึ้น

(3) คณะกรรมการหมู่บ้าน คือตัวแทนที่ชาวบ้านตั้งขึ้นเพื่อบริหารงานการจัดการกองทุนหมู่บ้าน โดยมี

(4) เงินที่ผู้กู้ชำระคืน คือเงินที่สมาชิกกองทุนกู้ยืมไปเพื่อ ประกอบอาชีพ หรือพัฒนาอาชีพ แล้วเกิดดอกผลนำมาชำระคืนเมื่อถึงกำหนดเวลาคืนเงิน

(5) ผู้สมัครขอกู้ คือประชาชนในหมู่บ้านที่มีความประสงค์จะสมัครเป็นสมาชิกกองทุนหมู่บ้านแล้วเขียนคำร้องขอสมัคร เพื่อขอกู้เงินกองทุน

2.1.2 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยระบบ A

(1) กระบวนการคัดเลือกผู้กู้ พบว่าก่อนที่กองทุนหมู่บ้านจะปล่อยเงินกู้ให้กับสมาชิก จะต้องดูผู้กู้ว่ามีคุณสมบัติตรงกับระเบียบกองทุนที่กำหนดไว้หรือไม่ และพิจารณาเรื่องการเขียนโครงการเพื่อขอกู้เงินของผู้กู้ซึ่งคณะกรรมการกองทุนจะเป็นผู้พิจารณาเพื่อปล่อยเงินกู้ และจะได้ผู้กู้ที่มีคุณสมบัติตรงตามข้อกำหนดของหมู่บ้าน โดยคณะกรรมการร่วมกันสรรหาบุคคลด้วยความยุติธรรม แต่ส่วนใหญ่จำนวนผู้ที่ยกู้ได้จะเป็นเครือข่ายของคณะกรรมการเอง จำนวนเงินที่กู้ได้ไม่เท่ากัน วิธีการคัดเลือกโครงการยังไม่ชัดเจนอาจเกิดข้อกล่าวหาได้

(2) กระบวนการทำบัญชีของกองทุน พบว่าคณะกรรมการมีการจัดทำบัญชีในรูปแบบที่เรียบง่ายสามารถเข้าใจได้ดี สมาชิกสามารถเข้าใจง่ายเมื่อได้ดูวิธีการทำบัญชี เป็นหลักฐานในการจ่ายเงินให้กับสมาชิกสามารถตรวจสอบได้ การทำบัญชีต้องมีความรัดกุมผู้ที่รับหน้าที่ทำบัญชีต้องสามารถอธิบายที่มาที่ไปของเงินได้

(3) การแนะนำวิธีทำธุรกิจของผู้กู้ ในหมู่บ้านนั้นมีหลายประเภท ชาวบ้านจะทำโดยอาศัยความรู้เดิมเป็นฐานที่ได้อยู่แล้ว ทำกันเป็นครอบครัว ค่าใช้จ่ายต่ำ การทำธุรกิจของชาวบ้านจะเหมือนๆ กันทำให้ราคาคัดค้านเพราะของมีปริมาณมาก ฝีมือยังไม่ดีเท่าคู่แข่ง

(4) การช่วยหาคัดขาด ผู้ประกอบธุรกิจจะมีตลาดในแต่ละชุมชนนั้นๆ ทำให้สินค้าเป็นที่รู้จักแก่บุคคลภายนอกมากยิ่งขึ้น ขายสินค้าได้ดีขึ้นแต่มีข้อเสียคือบุคคลไม่เชื่อถือในฝีมือ

(5) การรับชำระหนี้ ทุกคนที่กู้เงินจะนำเงินมาส่งคืนที่คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้าน ทำให้ทราบว่า มีใครที่ยังไม่ได้นำเงินมาส่งคืน แต่จะล่าช้าเพราะจะต้องรอผู้กู้นำเงินมาชำระคืน และไม่ปลอดภัยเนื่องจากถือเงินไว้มาก

2.1.3 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ A แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ

(1) จำนวนเงินของผู้กู้ พบว่ากองทุนหมู่บ้านได้อนุมัติเงินกู้ให้กับผู้กู้ทั้งหมดจำนวน 34 ราย เป็นเงิน 568,000 บาท การอนุมัติเงินกู้ให้กับผู้กู้ทั้ง 34 ราย เป็นการสร้างงานสร้างรายได้ ให้กับผู้ทำให้เงิน 1 ล้านบาทที่ได้ปล่อยกู้ไปเป็นการหมุนเวียนในหมู่บ้านและเกิดรายได้ให้กับกองทุนมีดอกเบียดจากการกู้ยืมกลับมาเป็นทุนสะสมของกองทุน ทำให้กองทุนเข้มแข็งและเป็นการขยายเงินกองทุนอีกทางหนึ่งด้วย จากการมีผู้กู้ในจำนวน 52 รายนั้นและได้รับอนุมัติทุกราย แต่ลักษณะการประกอบกิจการของผู้กู้ไม่สามารถปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ของการขอกู้ตามโครงการได้จริงทุกราย เนื่องจากเมื่อผู้กู้ไปแล้วพบว่าจำนวนเงินไม่เพียงพอต่อการทำกิจการจึงต้องเปลี่ยนไปดำเนินกิจการอย่างอื่นทำให้ไม่ตรงกับวัตถุประสงค์ที่วางไว้

(2) ยอดเงินให้กู้

(3) กองทุนสะสม พบว่ามีสมาชิกที่กู้ได้จำนวน 34 ราย และกองทุนหมู่บ้านมีทุนสะสมของหมู่บ้านทั้งสิ้น 568,000 บาท จากการที่สมาชิกส่งเสริมออมทรัพย์เป็นประจำทุกเดือน และจากการสัมภาษณ์กลุ่มผู้กู้พบว่า ผู้กู้นำเงินที่กู้ไปดำเนินกิจการตามปกติและนำไปขยายกิจการของตนเอง

(4) ผลกระทบทางอ้อม พบว่าการทำงานของคณะกรรมการมีความร่วมมือกันดีมีความสามัคคีกัน ในหมู่คณะทำให้กองทุนมีศักยภาพและเข้มแข็งพอสมควรภายในท้องถิ่นมีเครือข่ายการเรียนรู้มีพอสมควร การสร้างเครื่องมือทางการตลาดของผู้กู้ยังเป็นไปไม่ได้เนื่องจากไม่มีการรวมกลุ่ม ในการทำกิจกรรมของผู้กู้แต่ระบบเศรษฐกิจในหมู่บ้านอยู่ในเกณฑ์ ถือว่ากลุ่มผู้กู้สามารถประกอบอาชีพเลี้ยงตนเองได้

2.2 หน่วยระบบ B คือหน่วยระบบการดำเนินกิจการของผู้กู้แต่ละราย

2.2.1 ผลการประเมินบริบทเฉพาะตัวของหน่วยระบบ B พบว่า

(1) ประสพการณ์ในการดำเนินกิจกรรมของผู้กู้พบว่า ผู้ส่วนใหญ่ที่กู้เงินไปประกอบกิจกรรมล้วนแต่มีประสพการณ์ในการดำเนินกิจการของตนเองเป็นอย่างดี เช่น การทำการเกษตร ผู้กู้จะเตรียมสถานที่มีการคัดเลือกวัตถุดิบให้เหมาะสมกับความต้องการของตลาด การดำเนินกิจการ

ของผู้กู้ถึงแม้จะมีประสบการณ์เกี่ยวกับอาชีพนั้นๆ อยู่แล้วแต่ยังไม่สามารถทำให้ผู้ประกอบการอาชีพได้อย่างถูกวิธียังขาดการปรับปรุงกิจการบางอย่าง เช่น การตลาด การส่งเสริมและนำอาชีพที่เหมาะสมกับพื้นที่และตลาดเป็นต้น

- (2) หนี้สินของผู้กู้และครอบครัว
- (3) หนี้สินธนาคารของผู้กู้
- (4) หนี้สินของผู้กู้จากการสัมภาษณ์พบว่ากลุ่มผู้กู้กองทุนหมู่บ้านพบว่าผู้กู้ร้อยละ 90 เป็นหนี้สินกับสถาบันการเงินของรัฐและร้อยละ 10 เป็นหนี้นายทุนซึ่งมีอัตราดอกเบี้ยสูง
- (5) อาชีพหลักของผู้กู้จากการสัมภาษณ์พบว่ากลุ่มผู้กู้ร้อยละ 90 ประกอบอาชีพทางการเกษตร และร้อยละ 10 ประกอบอาชีพค้าขายและอื่นๆ
- (6) รายได้ของผู้กู้พบว่าผู้กู้ขีมีเงินของกองทุนหมู่บ้านมีรายได้ไม่มากนัก แต่ก็มากกว่าเกณฑ์ จปฐ. น้อย
- (7) ประสบการณ์ในการดำเนินการ ผู้กู้ได้เกิดกระบวนการเรียนรู้ในเรื่องกระบวนการผลิต การเกษตร ด้านการตลาด

2.2.2 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าของหน่วยระบบ B พบว่า

- (1) จำนวนเงินที่ได้จากการกู้ยืมเงิน จากการสัมภาษณ์พบว่ากลุ่มผู้กู้ที่ได้รับเงินมาแล้วนำไปประกอบกิจการต่างๆ ตามโครงการของผู้กู้ เช่น นำไปซื้อพันธุ์พืช, พันธุ์สัตว์, ปุ๋ย ยาปราบศัตรูพืช หรือการค้าขายเป็นต้น ผู้กู้ที่ได้เงินมาแล้วแต่ไม่มีเงินทุนสะสมของตนเองหรือมีแต่น้อยมากทำให้ต้องรอเงินกู้เพียงอย่างเดียวเพื่อเป็นทุนในการประกอบอาชีพ และเงินที่ให้ผู้กู้ตามระเบียบรายละไม่เกิน 20,000 บาท ถ้าเกินก็ต้องพิจารณากันข่งทำให้กลุ่มผู้กู้มีเงินจากการกู้ไม่พอในการลงทุนประกอบอาชีพ
- (2) เงินอื่น คือ เงินออมทรัพย์เพื่อการผลิตทำการเกษตร กข.คจ. กลุ่มซื้อปุ๋ย สหกรณ์กองทุนฯ เพื่อนำมาเป็นทุนในการผลิตทางการเกษตรจะได้ลดดอกเบี้ยร้อยละ 20 ของนายทุน และเสริมสร้างรายได้ลดรายจ่ายทำให้ครอบครัวมีเงินหมุนเวียนและไม่มีหนี้สินของนายทุน
- (3) สถานที่และวัตถุดิบ ในการประกอบกิจการของผู้กู้พบว่ากลุ่มผู้กู้ด้านการเกษตรมีสถานที่ในการประกอบอาชีพทุกรายแล้ววัตถุดิบในการดำเนินงานต้องซื้อทุกชนิดทำให้ต้นทุนในการผลิตสูงขึ้น

(4) เทคนิคการทำงาน พบว่ากลุ่มผู้กู้เงินของกองทุนส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการดำเนินกิจการทุกรายแต่ขาดเทคนิควิธีการทำงาน และต้องการคำแนะนำเสนอแนะจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอีกมาก

(5) กำลังทำงาน พบว่ากลุ่มผู้กู้ด้านการเกษตรร้อยละ 85 ขาดแคลนกำลังคนในการทำงานต้องจ้างคนงาน ในการประกอบอาชีพทั้งการเพาะปลูกและการเก็บเกี่ยวกลุ่มค้าขายและอื่นๆ เป็นการใช้จ่ายงานน้อยเพียงผู้ประกอบคนเดียวในการค้าขายไม่มีการจ้างงานในกิจการกลุ่มนี้

2.2.3 ผลการประเมินกระบวนการของหน่วยงานระบบ B พบว่า

(1) การทำกิจการอย่างถูกวิธี ของผู้กู้แต่ละรายพบว่าผู้กู้มีวิธีในการประกอบกิจกรรม โดยการอาศัยแหล่งน้ำธรรมชาติ เช่น ทำนาต้องอาศัยน้ำฝนและจะทำตามฤดูกาลซึ่งได้มีการใช้เทคโนโลยีต่างๆ มาใช้ด้วย เช่น ใช้เครื่องเกี่ยวข้าวแทนแรงงานคน การทำกิจการข้างคั้นนี้ต้องรอดูฤกษ์ก่อน ไมเช่นนั้นจะทำไม่ได้และการใช้เครื่องจักรถ้าใช้ไม่ถูกวิธีจะส่งผลเสียแก่ผลผลิตได้ เช่น อาจเกี่ยวข้าวได้ไม่ดีเท่าแรงงานคน

(2) การหาตลาดที่ดี ของผู้กู้เนื่องจากผู้กู้แต่ละรายมีการประกอบอาชีพที่ต่างกันส่วนใหญ่เป็นการประกอบอาชีพการเกษตรกรรม การหาตลาดก็จะเป็นลักษณะของตลาดเดิมๆ ซึ่งมีการซื้อขายกันอยู่ก่อนแล้ว การหาวัตถุดิบที่ดี แต่ราคาในการซื้อต้องแพงตามค่าของวัตถุดิบด้วย

(3) การหาวัตถุดิบที่ดี เป็นสิ่งที่ผู้ประกอบอาชีพทุกรายต้องการมากที่สุดเพราะเป็นสิ่งที่ช่วยให้อินค้าได้ราคาตามความต้องการของตนเอง การหาวัตถุดิบที่ดี แต่ราคาในการซื้อต้องแพงตามค่าของวัตถุดิบด้วย

(4) การทำบัญชี โดยทั่วไปผู้กู้เงินจะไม่ค่อยทำบัญชีรายรับรายจ่ายถึงแม้จะทำก็ทำในรูปแบบง่ายๆ ไม่ยุ่งยากทำตามความรู้ความเข้าใจของตนเอง บางครั้งการทำบัญชีแบบชาวบ้านนั้นจะลงข้อมูลที่ไม่ค่อยละเอียดเท่าที่ควรนักเพราะว่ารายละเอียดเล็กๆ น้อยๆ นั้นจะไม่ค่อยลงกัน ทำให้ข้อมูลอาจผิดพลาดได้ง่าย

(5) การวิเคราะห์ประเมิน จะเห็นได้ว่าการประเมินกระบวนการของระบบ B นั้น มีวิธีดำเนินกิจการของตนเองโดยอาศัยภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอยู่แล้วในการประกอบอาชีพแต่อาศัยเทคโนโลยีบางอย่างในการทำกิจกรรมซึ่งได้ช่วยส่งเสริมให้มีผลผลิตและความรวดเร็วในการผลิตสินค้ามากขึ้น ซึ่งเป็นผลดีต่อครอบครัวและเศรษฐกิจของชุมชนในอนาคต

2.2.4 ผลการประเมินผลผลิตของหน่วยระบบ B

(1) รายได้เป็นเงิน จะเป็นในเรื่องของรายได้ของผู้ประกอบกิจการซึ่งรายได้ส่วนใหญ่จะได้ในจำนวนที่เป็นเงินก้อนในช่วงระยะเวลาที่เก็บเกี่ยวผลผลิต อาจจะใช้ระยะเวลา 6 - 7 เดือนหรือว่าเป็นปี ซึ่งรายได้แต่ละครั้งจะขึ้นอยู่กับการประกอบอาชีพ มีพื้นที่หรือมีจำนวนผลผลิตมากน้อยเพียงใด แต่จะอยู่ในช่วง 20,000 – 30,000 บาท / ปี จะเห็นได้ว่าระยะในการได้ผลกำไรเป็นในรูปของค่าตอบแทนนั้นจะใช้ระยะเวลาพอสมควร และจะได้เพียง 1 ครั้งต่อปี ถ้าในระยะที่รอไม่หาอาชีพเสริมก็จะมีรายได้จากอาชีพหลักเพียงอย่างเดียว

(2) ผู้ที่ได้ผลผลิตเป็นสิ่งของ ส่วนใหญ่ผู้กู้เงินของบ้านคงเค็งจะได้ผลตอบแทนเป็นในรูปแบบของค่าจ้าง ค่าตอบแทนมากกว่าสิ่งของ

(3) ผลเป็นชื่อเสียงที่ดี ผู้กู้ได้ขยายกิจการ ในจำนวนผู้กู้ทั้ง 34 รายนั้น ส่วนมากผู้กู้จะนำเงินไปเพิ่มทุนในการผลิตมากกว่าการขยายกิจการเพราะเนื่องจากวงเงินที่ให้กู้มีน้อย

(4) ผลที่เป็นความพอใจ พบว่าผู้กู้พอใจที่ได้เงินไปเป็นเงินทุนในการประกอบอาชีพ

(5) ผลการดำเนินงาน พบว่ากลุ่มผู้กู้ไม่มีการเรียนรู้เกี่ยวกับการนำเทคโนโลยีมาปรับใช้ยังไม่มีการนำภูมิปัญญาในท้องถิ่น ของตนเองมาปรับปรุงเพื่อใช้ในการประกอบอาชีพขาดความเข้าใจในเรื่องของเศรษฐกิจแบบพอเพียงต้องการผลกำไรมากโดยไม่คำนึงถึงต้นทุนที่สูงตามไปด้วย เป็นผลทำให้กิจการของตนเองไม่สามารถคงอยู่ได้ในภาวะที่เศรษฐกิจตกต่ำและจากการสัมภาษณ์ประชาชนในหมู่บ้านพบว่าไม่มีการกลับคืนถิ่นของประชากร กลุ่มคนที่ทำงานอยู่ต่างถิ่นเมื่อกลับมากู้เงินแล้วก็กลับไปดำเนินกิจการที่เดิม

ตอนที่ 4 สรุปการบรรลุวัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

4.1 การบรรลุเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนแห่งชาติทั้ง 5 ข้อ พบว่า

(1) เพื่อทราบกระบวนการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติบรรลุเป้าหมายมากเพียงใด

จากการประเมินพบว่า สมาชิกกองทุนหมู่บ้านได้กู้เงินกองทุนไปเพื่อพัฒนาอาชีพและเป็นเงินทุนในการทำกิจการ เกิดการหมุนเวียนรายได้ การจ้างงาน มีดอกผลแล้วนำเงินมาชำระคืนให้กับกองทุน ทำให้เงินกองทุนเพิ่มขึ้น และนำเงินมาปันผลคืนแก่สมาชิก ผู้กู้เกิดกระบวนการเรียนรู้ในการดำเนินกิจการ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีการแก้ปัญหาในการดำเนินกิจการด้วยตนเอง เพิ่มศักยภาพให้กับตนเอง ทำให้เกิดเศรษฐกิจพอเพียงในหมู่บ้านราษฎรในหมู่บ้านรวมทั้งผู้นำของหมู่บ้านให้ความสนใจนโยบายของรัฐบาลและมีความต้องการอยากให้มีการจัดตั้งกองทุนขึ้น เพราะในหมู่บ้านก็ได้มีกลุ่มองค์กรอยู่ก่อนแล้วจึง ประสานความร่วมมือกันทั้ง ทำนั้น

แพทย์ประจำตำบล และพัฒนาการอำเภอ รวมถึงศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน ได้มาให้ความรู้และคำแนะนำในการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านจนประสบความสำเร็จในปัจจุบัน การวางระบบโครงสร้างของกองทุนในการจัดการบริหาร มีการคัดเลือกและแต่งตั้งคณะกรรมการครบทั้ง 15 คน มีการแบ่งหน้าที่ ของคณะกรรมการและมีการประชุมคณะกรรมการเป็นประจำ การเปิดรับสมาชิก การจัดทำบัญชีและการให้เงินกู้ตามระเบียบข้อบังคับของกองทุน มีการจัดสรรผลประโยชน์ของกองทุนอย่างยุติธรรม การเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเองพบว่า ประชาชนในหมู่บ้านมีการเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเองโดยใช้เศรษฐกิจแบบพอเพียง และได้ใช้ภูมิปัญญาชาวบ้านในการประกอบอาชีพเพื่อเพิ่มรายได้ในการประกอบอาชีพ ให้กับครอบครัวและชุมชน การสร้างเสริมภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจพบว่าคณะกรรมการมีการชี้แนะให้ประชาชนเข้าใจเกี่ยวกับกองทุนว่าเป็นของสมาชิกทุกคน ให้ช่วยกันรักษาสามารถจัดการบริหารกันเองได้ ส่วนกลุ่มผู้กู้ยังขาดแนวความคิดในการประกอบอาชีพ ยังหวังผลกำไรที่เป็นจำนวนมาก โดยมีได้คำนึงถึงการผลิตเพื่อการบริโภคและขาดตลาดรองรับผลผลิตที่แน่นอนทำให้การประกอบอาชีพไม่สามารถคงอยู่ได้ในภาวะที่เศรษฐกิจตกต่ำ และยังมีบางส่วนยังคงเป็นทาสเงินกู้ยืมอยู่เนื่องจากมีระบบการกู้ที่ง่ายกว่าการมีศักยภาพและมีความเข้มแข็ง พบว่าภายในหมู่บ้านยังมีสภาพแวดล้อมที่ดี เหมาะแก่การทำเกษตรจำนวนของประชากรเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ของหมู่บ้านมีกลุ่มต่าง ๆ ตั้งขึ้นก่อนแล้ว ภายในหมู่บ้าน ไม่มีโรงเรียนและวัด แต่ก็สามารถเดินทางไปเรียนได้โดยสะดวกกลุ่มผู้กู้เงินกองทุนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตรการค้าเนินกิจกรรมเป็นไปตามฤดูกาล

(2) เพื่อทราบปัจจัยด้านบวกและปัจจัยด้านลบ ที่ส่งเสริมและขัดขวางการบรรลุเป้าหมายดังกล่าวมีอะไรบ้าง

2.1 ปัจจัยด้านบวก

- (1) การมีกลุ่มองค์กรต่าง ๆ อยู่ก่อนแล้ว
- (2) มีเงินทุนสะสมของหมู่บ้าน
- (3) การมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกองทุนของสมาชิกในหมู่บ้าน

2.2 ปัจจัยด้านลบ

- (1) การทำงานของคณะกรรมการบางส่วนขาดความเอาใจใส่ต่อหน้าที่
- (2) สมาชิกบางส่วนไม่พอใจการตัดสินใจเงินกู้

(3) เพื่อให้กระบวนการทำสารนิพนธ์เป็นกระบวนการสร้างหรือช่วยองค์การเพื่อการเรียนรู้ มีความเชื่อมโยงระหว่างกัน ภายในชุมชนท้องถิ่น ระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล ระดับประเทศ

พบว่าในหมู่บ้านมีการจัดตั้งกลุ่มองค์กรและมีหน่วยงานต่าง ๆ ให้การส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้การดำเนินงาน และการเรียนรู้ระดับท้องถิ่น ตำบล และประเทศ

(4) เพื่อให้ได้ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชนในลักษณะของประชาชนพื้นที่เป้าหมาย และเพื่อทราบข้อมูลระดับความเข้มแข็งของชุมชนตามตัวชี้วัดที่ทางกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง กำหนด

ความเข้มแข็งของชุมชนตามที่กองทุนหมู่บ้านคงเค็ง 46 คร้วเรือน

ตัวชี้วัด	เกณฑ์ใช้วัด
1. สมาชิกในชุมชนมีความสามัคคี	(✓) มาก () ปานกลาง () น้อย
2. สมาชิกในชุมชนมีความซื่อสัตย์	() มาก (✓) ปานกลาง () น้อย
3. ชุมชนยกย่องคนทำความดี	(✓) มาก () ปานกลาง () น้อย
4. สมาชิกในชุมชนมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน	(✓) มาก () ปานกลาง () น้อย
5. สมาชิกในชุมชนมีโอกาสหาความรู้เพิ่ม	(✓) ไข่ จำนวนครั้ง 3 ต่อ 1 ปี () ไม่ใช่
6. สมาชิกในชุมชนมีอาชีพสามารถเลี้ยงครอบครัวได้	จากปีก่อนมี...46.....ครอบครัว () เพิ่มขึ้นเป็น.....-.....ครอบครัว () ลดลงเหลือ.....-.....ครอบครัว (✓) เท่าเดิม
7. ครอบครัวในชุมชนมีความอบอุ่นอยู่พร้อมหน้ารักใคร่ปรองดองกัน	จากปีก่อนมี.....46.....ครอบครัว () เพิ่มขึ้นเป็น.....-.....ครอบครัว () ลดลงเหลือ.....-.....ครอบครัว (✓) เท่าเดิม
8. ในชุมชนมีการรวมตัวกลุ่มองค์กรประชาชน	จากปีก่อนมี.....-.....กลุ่ม () เพิ่มขึ้นเป็น.....-.....กลุ่ม () ลดลงเหลือ.....กลุ่ม () เท่าเดิม
9. ในชุมชนมีการรับฟังความคิดเห็นของสมาชิกชุมชนเป็นประจำ โดยการประชุมหรือเสวนา	() มาก (c) ปานกลาง () น้อย
10. ในชุมชนมีการช่วยเหลือเด็ก สตรี คนชรา คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส	จากปีก่อนมี 30 คน (✓) เพิ่มขึ้นเป็น 35 คน () ลดลงเหลือ.....คน (✓) เท่าเดิม
11. ในชุมชนมีผู้นำที่มีคุณธรรม ยุติธรรม	(✓) ไข่ () ไม่ใช่ () ไม่แน่ใจ
12. ในชุมชนสามารถร่วมกันแก้ปัญหาของชุมชนได้ โดยมีแผนงานที่คิดโดยสมาชิกในชุมชน	(✓) ไข่ () ไม่ใช่

จากตาราง ความเข้มแข็ง ของชุมชนจะเห็นว่า

ความสามัคคีในชุมชนมีความสามัคคีปานกลางซึ่งคิดเป็นร้อยละได้ 80 %_ของการสุ่มตัวอย่าง

ความซื่อสัตย์ สมาชิกในชุมชนมีความซื่อสัตย์ปานกลาง ซึ่งคิดเป็นร้อยละได้ 60% ของการสุ่มตัวอย่าง

ยกย่องคนทำดี จะเห็นได้ว่าชุมชนมีการยกย่องคนทำดีมากคิดเป็นร้อยละได้ 80%_และปานกลางคิดเป็นร้อยละได้ 60%_จากการสุ่มตัวอย่าง การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สมาชิกในชุมชนมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันมากซึ่งคิดเป็นร้อยละได้ 80%_ของการสุ่มตัวอย่าง

ชุมชนมีการรับฟังความคิดเห็น ชุมชนมีการรับฟังความคิดเห็นกันปานกลาง เมื่อคิดเป็นร้อยละได้ 100%_ ของการสุ่มตัวอย่าง

ซึ่งเมื่อดูจากตารางจะเห็นได้ว่าสมาชิกในชุมชนบ้าน 80% มีความเข้มแข็งในระดับปานกลาง ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ที่ดีที่สามารถรวมตัวกันเพื่อประกอบกิจการกันได้

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากการติดตามผลการประเมิน โครงการกองทุนหมู่บ้านสรุปได้ดังต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์ของการประเมินโครงการ

เพื่อทราบว่าการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง บรรลุเป้าหมาย มากน้อยเพียงใด

- (1) เป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนในหมู่บ้านเพื่อพัฒนาอาชีพสร้างงานสร้างรายได้กับสมาชิก
- (2) ส่งเสริมพัฒนาหมู่บ้าน ให้มีความสามารถในการบริหารจัดการกองทุน
- (3) เสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถและแก้ไขปัญหาตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง
- (4) กระตุ้นเศรษฐกิจในระดับฐานรากของประเทศรวมทั้งเสริมภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในอนาคต
- (5) เสริมสร้างศักยภาพและความเข้มแข็งทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของประชาชน

2. วิธีดำเนินการ

- (1) ศึกษาเป้าหมายของกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง
- (2) ศึกษาวิธีการดำเนินงานของกองทุนหมู่บ้าน
- (3) ใช้ชีพชีโมเดลวิเคราะห์กองทุนหมู่บ้าน และกำหนดตัวบ่งชี้ ตลอดจนตัวแปรที่จะทำการเก็บข้อมูล
- (4) เก็บรวบรวมข้อมูล โดยอาศัยข้อมูลบางส่วนจากแบบ บร. บางส่วนหาจากการเก็บข้อมูลเพิ่มเติม
- (5) ประมวลผลสังเคราะห์ข้อมูล
- (6) ลงมือเขียนจนสมบูรณ์แบบ

3. ผลการดำเนินงาน

3.1 ผลการประเมินปัจจัยนำเข้าได้แก่

- (1) นโยบายของรัฐบาล ประชาชนส่วนใหญ่เข้าใจเกี่ยวกับนโยบายของรัฐบาล

(2) เงิน 1 ล้านบาท คณะกรรมการกองทุนหมู่บ้านได้นำไปจัดสรรตามระเบียบของกองทุนโดยแบ่งเป็น การกู้เพื่อพัฒนาอาชีพ เพื่อการสร้างงาน สร้างรายได้ ลดค่าใช้จ่าย เพื่อบรรเทาเหตุฉุกเฉินและจำเป็นเร่งด่วน

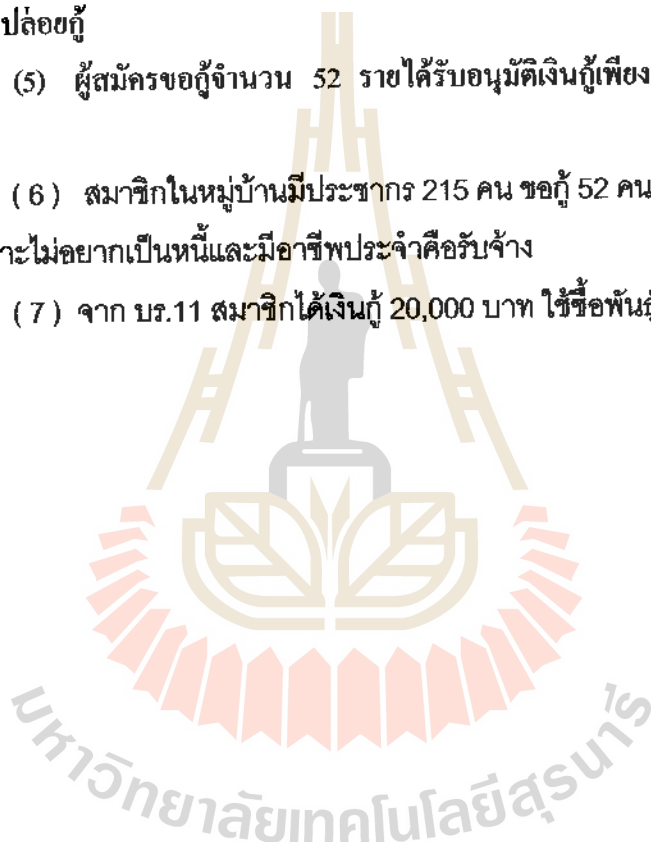
(3) คณะกรรมการหมู่บ้าน มีส่วนแบ่งในการจัดตั้งกองทุนโดยเป็นส่วนหนึ่งของคณะกรรมการกองทุน

(4) เงินที่ผู้กู้ชำระคืน ยังไม่มีการชำระคืนเนื่องจากว่ายังไม่ถึงกำหนดระยะเวลา 1 ปี นับตั้งแต่วันที่ปล่อยกู้

(5) ผู้สมัครขอกู้จำนวน 52 รายได้รับอนุมัติเงินกู้เพียง 34 ราย ส่วนที่เหลือ ได้เงินช้า

(6) สมาชิกในหมู่บ้านมีประชากร 215 คน ขอกู้ 52 คน เหลือ 163 คน ซึ่งส่วนที่เหลือไม่ขอกู้เพราะไม่อยากเป็นหนี้และมีอาชีพประจำคือรับจ้าง

(7) จาก บร.11 สมาชิกได้เงินกู้ 20,000 บาท ใช้ซื้อพันธุ์พืช 50% ซื้อปุ๋ย 30% ค่าแรง 20%

4. อภิปรายสรุปผลได้ดังนี้

4.1 การบรรลุวัตถุประสงค์ของกองทุนหมู่บ้าน บรรอุทั้ง 5 ข้อได้แก่

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 การเกิดกองทุน กองทุนหมู่บ้านเกิดจากความร่วมมือของคนในชุมชนและมีแนวโน้มที่คนในชุมชนจะมีส่วนร่วมมากขึ้น

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 การมีระบบการบริหารกองทุน กองทุนหมู่บ้าน มีการจัดสร้างองค์กรอย่างชัดเจน มีการตั้งคณะกรรมการบริหารกองทุนและมีการแบ่งหน้าที่การทำงานถูกต้องมีระเบียบข้อบังคับของกองทุนชัดเจน

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 การมีการเรียนรู้เพื่อการพึ่งตนเอง กองทุนหมู่บ้าน เปิดโอกาสให้คนในชุมชนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอแต่ยังไม่ถึงขั้นพึ่งตนเองได้ทั้งหมดยังต้องอาศัยความร่วมมือจากชุมชนภายนอกอยู่

วัตถุประสงค์ข้อที่ 4 การสร้างภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจและสังคม คนในชุมชนกองทุนหมู่บ้านมีการร่วมตัวเป็นกลุ่มในการประกอบอาชีพ แต่กลุ่มไม่เข้มแข็ง

วัตถุประสงค์ข้อที่ 5 การมีทัศนภาพและความเข้มแข็งของชุมชนท้องถิ่น คนในชุมชนมีความซื่อสัตย์ ร่วมมือร่วมใจ มีความสามัคคี เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกัน

4.2 ปัจจัยที่ก่อให้เกิดผลด้านบวกและด้านลบ

4.2.1 ปัจจัยด้านบวก

(1) ประสบการณ์ของคนในชุมชนที่ประสบความล้มเหลวมาก่อนจึงได้อาศัยเป็นบทเรียนที่ให้คนในชุมชนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และรวมตัวกันเป็นกลุ่มในการประกอบอาชีพเพื่อไม่ให้เกิดปัญหาซ้ำซาก

(2) หมู่บ้านมีเงินสะสมของหมู่บ้านและมีการรวมกลุ่มองค์กรอยู่ก่อนแล้ว ทำให้มีประสบการณ์ในการบริหารกลุ่มองค์กรต่างๆ และนำมาปรับใช้กับการบริหารกองทุนให้ได้ผลดียิ่งขึ้น

4.2.2 ปัจจัยด้านลบ

(1) คนในชุมชนยังมีสภาพเป็นลูกหนี้ของธนาคารและนายทุนซึ่งอัตราดอกเบี้ยค่อนข้างสูงทำให้ขาดเงินทุนหมุนเวียนเพราะเงินส่วนหนึ่งต้องนำไปชำระหนี้ ทำให้ไม่สามารถดำรงทุนให้เติบโตได้ในระยะเวลาอันสั้น

(2) คนในชุมชนบางส่วนไม่พึงพอใจในการตัดสินใจของคณะกรรมการ

4.3 การเกิดองค์กรเครือข่ายการเรียนรู้

จากการปฏิบัติงานภาคสนามผู้วิจัยพบว่าสมาชิกผู้ประกอบอาชีพทางการเกษตรและการค้าขายยังไม่มีการรวมกลุ่มเพื่อการเรียนรู้ เพื่อเสริมประสิทธิภาพและความแข็งแกร่งในการดำเนินโครงการ และยังไม่มีการสร้างเครือข่ายกับองค์กรภายนอกชุมชน

4.4 ตัวชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน

คนในชุมชนรู้หน้าที่ของตนเอง กระบวนการสื่อสารหรือสื่อความเข้าใจแบบไม่เป็นทางที่มีประสิทธิผล การอยู่ในชุมชนอย่างสันติ มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กัน รักใคร่ปรองดองซึ่งกันและกัน แบ่งปันสิ่งของให้แก่กัน

4.5 ผลโดยตรงและผลกระทบต่างๆ คือ

- (1) ผลโดยตรง เมื่อเวลาผ่านไปสมาชิกที่กู้เงินไปดำเนินการสามารถก่อให้เกิดรายได้และสามารถนำเงินส่งคืนกองทุนทั้งเงินต้นและดอกเบี้ยทำให้กองทุนเติบโตขึ้น
- (2) ผลกระทบโดยตรง สมาชิกผู้กู้เงินไปดำเนินโครงการสามารถปลดเปลื้องภาระหนี้สินได้ และเพิ่มศักยภาพในการประกอบอาชีพและสร้างฐานะทางเศรษฐกิจให้เข้มแข็งมากยิ่งขึ้น
- (3) ผลกระทบโดยอ้อม วิถีชีวิตคนในชุมชนเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี และก่อให้เกิดสันติสุขในชุมชน

5. ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขระเบียบข้อบังคับกองทุนเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุน

ข้อเสนอแนะข้อที่ 1 ระยะเวลาในการชำระเงินกู้ควรจะให้สั้นเป็น 4 งวดๆละ 3 เดือน เพื่อเงินจะได้มีการหมุนเวียนในกองทุนมากกว่านี้

ข้อเสนอแนะข้อที่ 2 การให้กู้ต้องรวมกลุ่มกันเพื่อจะได้เกิดองค์กรใหม่ๆ และสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะการบริหารจัดการกองทุนให้มีการปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับการบริหารจัดการกองทุน

ข้อเสนอแนะข้อที่ 1 กองทุนหมู่บ้านต้องมีเจ้าหน้าที่ประจำกองทุนอย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 คน หรือมากกว่านี้ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่สมาชิกที่มาติดต่องาน

ข้อเสนอแนะข้อที่ 2 เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงหรือแก้ไขข้อมูลต้องเรียกประชุมคณะกรรมการและสมาชิกทุกครั้ง

ข้อเสนอแนะนำเงินกู้ไปพัฒนากิจกรรมอาชีพของสมาชิกกองทุน

ข้อเสนอแนะข้อที่ 1 ควรมีการประชาสัมพันธ์ข่าวสารเกี่ยวกับการตลาดการประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับความต้องการของตลาดให้กลุ่มผู้กู้ได้นำไปพัฒนากิจกรรมของตนเอง

ข้อเสนอแนะข้อที่ 2 ควรมีการแนะนำเทคนิควิธีการใหม่ๆ ประกอบอาชีพให้กับกลุ่มผู้ประกอบอาชีพหรือกลุ่มสนใจทราบ

ข้อเสนอแนะข้อที่ 3 ควรจะมีการอนุมัติเงินกู้ ให้สมาชิกในการประกอบอาชีพ มากกว่า 20,000 บาท